

TECHNIKOS ŽODIS

INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ DVMĖNESINIS ŽURNALAS • 1966 • 2

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

Isteigtas 1951 m.

Est. 1951.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų
S-gos Chicagos Skyriaus Techninės Spaudos Sekcija.Published by American Lithuanian Engineers and
Architects Association, Inc. Chicago Chapter Tech-
nical Press Section.Prenumerata \$5.00 U.S. metams
Studentams \$2.00 U.S. metams

Yearly subscription — \$5.00 U.S.

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

Redakcinė kolegija: A. Didžiulis, K. Kaunas, G. J. Lazauskas, J. Rimkevičius, D. Šatas,
J. Slabokas, V. VintartasAtstovai prie TŽ: PLIAS C. V-bos — prof. S. Dirmantas, ALIAS C. V-bos — Z. Gavelis ir ALIAS
Chicagos skyr. — K. Burba.

Administracija: M. Krasauskas, A. Pargauskas ir A. Smolinskas.

Tech. redaktorius: J. Slabokas

Redakcijos adresas: Ats. red. G. J. Lazauskas, 1708 N. 22nd Ave., Melrose Park, Ill. 60160, USA

Administracijos adresas: Mečys Krasauskas, 2633 W. Montgomery Ave., Chicago, Ill., 60632, USA.

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

ANGLIJOJE: J. Vilčinskas, 5 Holmside Rd., London
S.W. 12, England.BRAZILIJOJE: Z. Bačelis, Caixa Postal 9102, Sao
Paulo, Brazil, S.A.AUSTRALIJOJE: 1. B. Daukus, 273 Cooper Rd., Ya-
goona, Sydney, N.S.W. Australia.
2. J. Riauba, 9 Harrow St., Brighton Gdns., South
Australia.KOLUMBIJOJE: J. Kalėda, Apartado Aereo 1720,
Medellin, Colombia, S.A.

J. A. V-BESE:

1. Z. Gavelis, 897 E. Broadway, So. Boston, Mass.
2. K. Krulikas, 93-11, 114th St., Richmond Hill 18
L. I., N. Y.
3. S. Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit 27, Mich.
4. A. Jurskis, 1313 W. Jerome St., Philadelphia 40, Pa.
5. E. Arbas, 306 22nd Str Santa Monica, Calif. 90402

KANADOJE: 1. P. Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2,
Ont., Canada.
2. V. Stankevičius, 4900 Grand Blvd., Montreal 29,
P.Q., Canada.

TURINYS

Jaunimas ir mūsų Sąjunga	
Šių laikų utilitarizmas ir mokslas	J. RUGIS
Neišnaudotos mūsų kalbos vertingos savybės	V. VINTARTAS
Lumber ir Timber lietuviškai	A. VADOPALAS
Lietuvių mokslo darbai	
Mūsų Neužmirštamieji	
Spaudoje pasižvalgius	S. DIRMANTAS
Gyvenime ir veikloje	

CONTENTS

The Younger Generation and Our Association	
The Aim of Science and Present Day Utilitarianism	J. RUGIS
Unutilized Facets of Lithuanian Language	V. VINTARTAS
"Lumber" and "Timber" in Lithuanian	A. VADOPALAS
Scientific Contributions of Lithuanians	
Our Unforgettable	
Notes on the Press	S. DIRMANTAS
Our Activities	

VIRŠELYJE: Architekto D. Bitės bažnyčios Aus-
tralijoje projektų perspektyva. Pastatas, išsiskynęs
uolose iškyla lyg gotiesi katedra ir veržiasi erdvėna
kaip ir aplinka kuriai jis skirtas.

COVER: The Church Building in Australia. Project
by D. Bite.

1966 M. KOVAS - BALANDIS
XVI METAI

JAUNIMAS IR MŪSŲ SAJUNGA

Visose tautose ir visais istorijos laikotarpiais priaugančios kartos moralė, nusiteikimai ir siekiai, buvo ir bus didžiuoju rūpesčiu ir atsakomybe vyresniajai kartai. Ta atsakomybė neaplenkia nei lietuvių tautos. Suprastina bei mažiausiai moraline prasme, ta atsakomybė tenka kiekvienam tautos nariui.

Normaliose savo krašto gyvenimo sąlygose tautos priauglis žymiai neatitrūksta nuo pagrindinio kamieno, nes jaunimas ateina į visas meno, kultūros, mokslo, ekonomijos ir valdžios sritis palaiptai, palyginamai, mažais kiekiais su tose srityse dirbančiais, ir jis niekuo kitur neturi galimybės nueiti. Tačiau išeivijoje, o ir pavergtame krašte, mūsų jaunimas atsidūrė dviejų kultūrų sankryžoje ir didžiame nutautėjimo pavojuje.

Vakaruose, ne nuo šiandien ieškoma būdų ir priemonių, kaip išauklėti priaugančią kartą tautiniai susipratusių, ir kaip ją išlaikyti lietuviybės ribose. Šiam tikslui ir šie metai pavadinti Jaunimo Metais.

Nuobodu būtų vardinti — dar nuobodžiau klausytis visa to, ką sunkiomis sąlygomis esame mūsų jaunimui davę ar padarę. Negi, iš tikrųjų, dar yra tikinčių, jog pakanka tik gerų norų, šeštadieninių mokyklų (į kurias beveik varu vaikus išvarome), ar tų kelių, kultūriniais vadinamų, vakarų, kuriais vieni ar su keliais jaunuoliais bandome sumegzti sutrauktus ryšius? Negi tikima ir po to, kai nekartą suvažiuojuose, sambūriuose, o ir spaudoje esame nemažai karčios tiesos patyrę apie save iš jaunimo atstovų lūpų?

Jeigu jau nuobodu kalbėti apie savuosius įnašus, dėl kurių jaunimas tebetolsta nuo mūsų, bandykime ir toliau neprisipažinti kaltės, kuri veda į praverimą akių ir supratimą neatliktos moralinės pareigos. Lengviau pakaltinti jaunimą negerbimu tėvų, išdavimu tautinių principų, tradicijų, kovos už krašto laisvę ir daugeliu kitų nedorybių. Daug maloniau bus patriotiniai nusiteikusi už kitų kaltes numirti. Tačiau, kas patikės, kad mūsų kūdikiai su blogio pradų — mus išduoti — gimsta? Kas patikės, kad ne tėvų yra pirminė įtaka ir privilegija — įdiegti naujai gyvybei meilę ir principus, kuriais jie patys sielojasi ir už juos aukojasi? Pagalvokime ir patys sau atsakykime: ar iš tikrųjų Lietuvos ir lietuviško jaunimo reikalai yra mums pirmoje vietoje? Jeigu ne, tai kodėl be savojo įnašo aimanuojame, kad jaunimas nėra toks, kokio norime?

Pakol toli iš jaunimo akiračio neišėjome, pažvelkime, ką gi mūsų sąjunga naudinga jaunimui davė, ar bent patrauklaus pasiūlė? Prieš surinkdami šapelius, atsakykime: tai kodėl gi jaunimas nepriėmė, jei tas buvo naudinga ir patrauklu, ir kodėl jo taip mūsų gretose reta? Ar tik ne todėl, kad profesinė sąjunga tenkinasi socialiniais ryšiais ir sudaro paralelę kito pobūdžio įvairioms organizacijoms. Ar ne todėl, kad mes patys, besidomėdami ir žvelgdami į didžius uždavinius, pavargome ir išsekome? Jei sakote, kad netiesa!?! Tai, kodėl taip negausu mūsų pačių sąjungos sąrašuose, susi-

rinkimuose, suvažiavimuose, dar mažiau su jaunimu dirbančių? Kodėl taip sunku dažnu atveju sudaryti centro ar skyriaus valdybas? Dirbtinai atrodo, kai suvažiavimas išrenka centro valdybą, kuri jau prieš mėnesį esti nominacijų komisijos nario sudaryta ir net pareigomis paskirstyta. Karti tiesa, bet tiesa. Ji keblion padėtin stato sąjungos veiklą, nes gi nebūtina toli keliauti ir gaišti, kad paplojus ir įteisinus tai, ką vienas asmuo nesunkiai gali atlikti. Negi ir čia jaunimui primesime kaltę? Tačiau šios kelios pastabos iš sąjungos veiklos daug pasako, kodėl jaunimas nesiveržia sąjungon, o atėjęs dažnai nusišalina.

Ir vis dėlto girsimės, didžiuosimės, ar karčiai kalbėsime — jaunimas reikalingas mūsų dėmesio, meilės, širdies ir paramos. Nemažiau ir mes reikalingi duoklės iš jaunimo. Gi Jaunimo Metų proga miela būtų matyti daugiau mūsų kolegų laisvalaikį praleidžiančių jaunimo būry: ardant ar sustatant motorus, laidant sklandytuvus, jungiant cheminius junginius, nagrinėjant statybines bei architektūrines detales ir pan. Tas jaunimas nebūtinai turi turėti akademinus mokslo laipsnius iki doktorato — geriau, jei jis bus dar žalias, jaunutis, tik pirmuosius pažinimo žingsnius bandęs. Tai ten yra tikrasis mūsų sąjungos prieauglis. Neapleiskime jo.

Tikimės, kad Jaunimo Metais visi, kam jaunimas ir lietuviški reikalai rūpi, kartu su centro, skyrių valdybomis, sąjungos nariais atjaunėsime ir pradėsime ne nuo kalbų, ne nuo mokslo akademijų, bet nuo mažų darbėlių —ką nors apčiuopiamo, realaus ir patrauklaus jaunimui duoti. Tada jaunimas mūsų tikriausiai neapvils!

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO TIKSLAI

Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresą šaukia PLB centro valdyba, susitarusi su lietuvių jaunimo organizacijomis, 1966 Jaunimo metų birželio 30 — liepos 3 Chicagoje, JAV.

PLJK pagrindiniai tikslai yra: a) sutelkti iš-eivijos jaunimą į vieną vietą pabendrauti ir susigventi, b) išryškinti jaunimo laimėjimus tautiniame ir tarptautiniame gyvenime, c) duoti jaunimui tinkamą tautiškumo supratimą, d) uždegti jaunimą ir jo dvasią naujiems darbams ir dar didesnei kovai už Lietuvos laisvę iki jos nepriklausomybės atstatymo, e) parodyti pasauliui, kad rusų komunizmas yra didžiausias kolonializmo vykdytojas, kad pavergtoje Lietuvoje nėra tos laisvės apie kurią visame pasaulyje šiandien kalbama ir už kurią visų kraštų jaunimas kovoja, f) sujungti viso pasaulio **visų kartų lietuvius bendrai vieningai** tautinei veiklai ir kovoti už Lietuvos laisvę, g) viso pasaulio žmones (nelietuvius) dar daugiau ir efektingiau supažindinti su iš-eivijos lietuvių gyvenimu, darbais, įnašais ir laisvės kovomis. PLJK posėdžiai ir programos vyks: The Conrad Hilton Hotel, Chicago, Illinois. PLJK parodos vyks Lietuvių Jaunimo Centre: Lithuanian Youth

Center, 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636.

PLJK globoja PLB valdyba ir PLJK garbės komitetas, į kurį pakviesti laisvojo pasaulio lietuvių iškilieji bei vadovaujantieji asmenys ir Jaunimo kongresą rengiančių jaunimo organizacijų pirmininkai.

PLJK ruošimu ir pravedimu rūpinasi PLJK komitetas, sudarytas iš JAV ir Kanados lietuvių jaunimo organizacijų.

PLJK bus atstovaujami šie kraštai: Anglija, Argentina, Austrija, Australija, Belgija, Brazilija, Danija, Italija, JAV, Kanada, Kolumbija, Naujoji Zelandija, Olandija, Peru, Prancūzija, Švedija, Šveicarija, Urugvajus, Venecuela, Vokietija.

Jokių atstovų nei delegacijų iš pavergtosios Lietuvos nebuvo kviesta ir nebus kviečiama. Jokių žygių šiuo reikalu niekas iš PLJK rengėjų nedarė.

PLJK programą sudarys: religinis momentas, kultūrinė dalis, pramoginė dalis, akademinė dalis, politinis momentas, kiti pasireiškimai.

PLJK metu vyks įvairios parodos. PLJK baigsis Dainų švente.

ŠIŲ LAIKŲ UTILITARIZMAS IR MOKSLAS

J. RŪGIS

Mokslas ir nauda — tai mūsų laikais per daug dažnas sugretinimas. Mums mokslu atnešama kasdieniniame gyvenime nauda yra tiek didelė tiek ryški, jog nustelbia kitus tikruosius mokslu tikslus ir kai kam yra net keistas ir nesuprantamas mokslu tikslu kėlimu klausimas. Vienas Princetono Instituto mokslininkas yra išsitaręs, kad už mokslu mums atneštą naudą, už elektrą radiją, lėktuvais susisiekimą, televiziją ir kt. mes užmokėjome labai brangią kainą — mes nustojome dvasinių vertybių jausmo.

Daug kas mano, kad mokslu tikslai yra utilitariniai, yra toji nauda, kurią jis atneša žmonijos kasdieniniame gyvenime. Yra net ir mokslininkų, kurie su tokiom nuomonėm sutinka ir kitokias nuomones vadina beletristika ar žurnalistika. Prieš tokius pasisakymus, tarp kitų mokslininkų, buvo griežtai sukilęs vienas didžiųjų mūsų laikų mokslininkas ir moderniojo mokslu vienas kūrėjų E. Schroedingeris. Jis tokių nuomonių mokslininkus vadino mokslu amatininkais, energingai pasisakydamas prieš mokslu utilitarinių tikslu pripažinimą.

Tiesa, kad mokslu darbai, net labiausiai abstraktūs, teikia ir naudą žmonijai. Juk ir sunkiai suprantamos eiliniam žmogui relatyvumo teorijos, ir dar gal painesnė ir abstraktiškesnė kvantų teorija ir jos išvados bei mechanika, turėjo ir turi vis didėjančios praktiškos reikšmės. Ir tą mokslu atnešamą naudą lengviausia pastebėti kasdieniniame gyvenime. Mokslu atradimai pirmiausia pagaunami pritaikomųjų mokslu ir jiems ieškomi praktiški pritaikymai tų mokslu srityse, tarp jų — ir technologijoje, ir civilinėje inžinerijoje. Jie pagerina masių gyvenimą, bet kartu, tartum, užhipnotizuoja žmones ir padaro juos abejingais kitiems tikslams, kurių siekia mokslas. Atrodo, kad mokslas, pasitar naudamas visų pirma civilizacijai, pateisina tą posakį, kad „civilizacija nustelbia kultūrą“. Ar toks priskyrimas mokslu utilitarinių tikslu neveda prie to baisaus, tuščio, nežmoniško gyvenimo, kuriu mums taip vaizdžiai parodo Aldous Huxley savo pagarsėjusiame romane „The Brave New World“.

Jei mes mokslu priskirtume tik utilitarinius tikslus, tai, būdami konsekventiškais, turėtume eiti ta kryptimi ir toliau. Tuomet tektų pasakyti, kad gerai bus gyventi šioje žemėje, ku-

met mokslas išlaisvins mus nuo darbo naštos ir aprūpins gerbūviu, palikdamas darbą jo sukonstruotiems automatams-robotams. Kibernetikos sukurtos mašinos už mus darys sprendimus įvairiais klausimais, net ir etikos ar moralės, atpalaiduos mus nuo rūpinimosi ir pašalins bent kokius moralinius abejojimus ir sąžinės svarstymus. Įvairios piliulės mus ne tik gydys, bet ir sudarys gerą nuotaiką ir dirbtiną linksnumą. Gyvenimas bus paprastas, standartizuotas, suvienodintas. Manau kad tokiu gyvenimu nesusigundyti nei vienas mąstantis žmogus.

Sakoma, kad mes dalykus matome ne tokiais kokie jie yra, bet šviesoje to, kokiais mes esame ar kaip mes gyvename. Jei taip yra, tai susiduriame su tikrai paradoksalia padėtimi, nes, gyvendami mokslu amžiuje ir būdami liudininiais didžiausių perversmų mokslu ir nuostabių mokslu atsiekimų, mes vis dar gyvename senomis scientizmo nuotaikomis, — to scientizmo, kuriu mokslas pasmerkė, — ir idėjomis to materializmo, kuriu mokslas atmetė. Mes naudojames vis pilniau mokslu atsiekimais, jais vis labiau gyvename bet mes niekad nebuvome taip svetimi mokslu dvasiai, svetimi tam stebuklingam pasauliui, kuriu mums mokslas su tokiu darbu, vargu ir su geniališkumu atskleidžia. Mes, pvz., praeiname nesusimąstę ties tais giliais ir prasmingais žodžiais, kuriuos pareiškė toks gilus mąstytojas, kaip Popiežius Pijus XII dar 1951 m., kalbėdamas Pontifikalinei Mokslu Akademijai: „Iš tikrųjų tikras mokslas, priešingai tam, kas buvo anksčiau tvirtinama, vis didėjančiame laipsnyje suranda Dievą, tartum jis lauktų už kiekvienų durų, kurias mokslas atidaro“.

Kodėl čia keliamas mokslu tikslo klausimas ir ar jis svarbus ir vertas dėmesio? Pažvelkime į jo genezę ir gal tas duos mums aiškesnį jo svarbumo vaizdą.

Kai kieno XIX amžius yra vadinamas idealizmo amžiumi. Jo pusėje pasireiškę įvykiai buvo pavadinti Tautų Pavasariu. Tas amžius brendo romantizmo šešėlyje, kurio nuotaikas ir idealistinius polėkius tarp kitų poetų yra išreiškęs ir Adomas Mickevičius „Odėje Jau-nystei“ ir „Filaretų Himne“. Net ir tokioje tamsioje tų laikų Rusijoje matome kilnų, idea-

listinį dekabristų sąjūdį . . o vėliau užėina-
me Aleksandro II praveistas teismo reformas ir
baudžiovos panaikinimą. Tų laikų ir platesni
visuomenės sluoksniai domisi filosofinėmis
ir socialinėmis teorijomis, kurios dar nesuskubo
dégeneruoti į įvairius dogmatizmus ir daž-
niausiai irracionalinius „izmus“. Ir mūsų tau-
tos istorijoje tai yra amžius gražaus pasi-
šventimo ir idealizmo, pasireiškusio pavyzdžiui
1863 m. sukilime prieš rusų valdžią ir vėliau
pasipriešinime Muravjevo - Koriko žiauriems
persekiojimams. Tai buvo amžius ir mūsų tau-
tinio atgimimo, kilniai prasiveržęs visuose mū-
sų atbundančios tautos sluoksniuose. Tautų Pa-
vasaris tikrai jaunatvišku idealizmu sukretė
įvairias pasaulio tautas.

XIX amžiuje iškyla įvairūs klausimai, kurie
plačiai ir karštai diskutuojami ir nagrinė-
jami. Tokio klausimo pavyzdžiu gali būti kad
ir T. Gautier meno tikslo klausimu iškeltas
šūkis: „Art pour art“, „menas menui“. Klau-
simas yra panašus į tą, kurį mes sau čia
statome, nes vienas jo teigimų yra: „Science
for it's own sake“, — „mokslas tik mokslui“.
Tų dviejų klausimų sugretinimas ir jų trak-
tavimas išryškina visą skirtumą tarp susido-
mėjimų ir nuotaikų praėjusio šimtmečio ir
dabarties.

Nors XX amžius yra XIX amžiaus įpėdi-
nis ir jo savitų kelių užuomazgas bei prie-
žastis galime susekti XIX amžiuje, tačiau
mūsų amžius yra atsakingas už tolimesnius
nukrypimus ir tų nukrypimų gilinimus tiesiog
gaivališku tempu.

XIX amžiaus idealizmas, jaunatviškas en-
tuziazmas, pažangos siekimas pasireiškė įvai-
riose žmonijos mintyjimo bei darbo srityse ir
privedė prie didelių pasikeitimų ir pažangos.
Žmonijos gyvenime iškilo nauji faktoriai, kurie
vis smarkiau pradėjo reikštis kasdieniniame
gyvenime, prisidedami prie jo vis didesnio kom-
plikavimosi. Tokiu nauju žmonijos visuomeni-
nio gyvenimo faktoriumi buvo ir mokslas. Taip
žymiai padidėjus ir vis didėjant to gyvenimo
faktorius reikšmei, ypač svarbu, kad jis ne-
liktų kategorijoje tų faktorių, kurie tampa ne-
suprantami arba klaidingai suprantami, dievi-
nami ar nekenčiami. Todėl ir iškyla šis mus
dominantis mokslo tikslų klausimas.

Pereitas amžius duoda mum ryškų pavyz-
dį, prie ko veda klaidingas mokslo vaidmens
ir jo tikslų supratimas. Tai buvo didžiaus-
ias t.v. tikslųjų mokslų išbujojimo amžius.
Tie mokslai, atrodo, pasiekė pačias gamtos

paslapčių gelmes ir pačias jų apvaldymo
viršūnes. Žinomas Laplacé pasisakymas, kad
mokslui pasiekus visus reikalingus davinius ir
sugebėjimą juos sintetizuoti, viskas, kas buvo
ir kas bus, pasidarys aišku ir žinoma. Tas
pasisakymas tapo kaip koks XIX amžiaus pa-
likimas XX amžiui, jam įkvėptas credo. Tai
buvo XIX amž. pabaigos scientizmo pažiūra
į mokslą. Jos kladingumą ir pavojų suprato
tik išimtinai gilūs protai, kaip pvz. H. Poinca-
re. O juk scientizmą pagimdė mokslo entuziaz-
mas, gražus XIX amžiaus idealizmo pasireiš-
kimas.

Eksperimentalių mokslų pažangą lydėjo
gal dar greitesnė ir didesnė pažanga jų pri-
taikyme, t. y. technologijoje. Telegrafo išradi-
mo 1837 metai yra svarbesnė istorinė data, kaip
kurio nors mušio ar konferencijos, nes tai buvo
žmonijos suartėjimo pradžia ir didžiausias
kitų gyvenimo išdavų ryšys. Susisiekimo prie-
monių, kaip geležinkelių, garlaivių ir kt., at-
siradimas padarė didelius perversmus žmoni-
jos gyvenime. Įvairių mašinų išradimai iš-
šaukė milžinišką pramonės vystymąsi. Me-
talų pramonę sekė tekstilės pramonė, cheminė
pramonė, o vėliau ir maisto pramonė. Visa tai
visose srityse apčiuopiamai rodė mokslo didybę,
galybę ir naudą. Jei ką nors neimponavo tos
rūšies mokslo atsiekimai, tai jis susidurdavo
su kitais mokslo galybės įrodymais. Štai vie-
nas iš apokaliptinių raitelių — maras buvo
nusodintas nuo savo žirgo. Įvairios epidemijos,
naikinusios ištisų šalių gyventojus, nustojo bū-
ti Dievo rykšte, pasiutimo liga buvo suvaldyta,
anestezija išlaisvino žmones nuo baisių kan-
čių. Žmonės, mokslo dėka, pasijuto saugesni
šioje žemėje.

Tačiau tenka pabrėžti, kad mokslo įtaka
į žmonijos gyvenimą pasireiškė ne tik prak-
tiniame, kasdieniniame gyvenime, bet ir ideo-
loginiame. Tą mokslo reikšmę žmonija daug
mažiau suprato ir supranta, jo svarbą mažiau
įvertina. O mokslo reikšmė ideologiniame gy-
venime yra ne mažesnė, jei ne didesnė. Jau
XIX amžiaus scientizmas ir jo įtakos rezulta-
tai tą mums vaizdžiai parodo. Tariamas gam-
tos paslapčių pilnas apvaldymas ir visiškai
medžiagos pažinimas, visko pagrindimas me-
džiaginio pasaulio eksperimentais išvystė žmo-
nijos idėjinio gyvenimo srityje neapsakomą ma-
terializmą. Tik tas buvo tikra, realu ir negin-
čytina, ką mokslas nustato, pasveria ir išma-
tuoja, savo nustatytais dėsniais suformuluoja
ir pripažįsta. Visa kita neverta rimto dėmesio.

Tą XIX amžiaus mokslo visu griežtumu paremtą materializmą, kaip neginčytiną tiesą, Leninas paėmė pagrindu jo skelbiamam diamatui, t. y. bolševizmo filosofijai — dialektiniam materializmui. O kokios yra to pasėkos, jau visam pasauliui, netenka daug aiškinti.

Šiame amžiuje mokslo reikšmė žmonijos gyvenimui yra neginčytinai milžiniška, bet tiek pat reikšmingas yra mokslo reikšmės ir tikslų teisingas supratimas. Jis yra gyvybinis ir likiminis. Nuo tinkamo to klausimo pastatymo ir išsprendimo daug priklausys, ar žmonės paliks laisvais žmonėmis, ar taps sumasėjusiais žmonėmis, kokius mums siaubinguose romanuose Orwell ar A. Huxley atvaizduoja. Perspėjantį vaizdą jau turime stebėdami, kas darosi už Geležinės Uždangos ar komunistinėje Kinijoje. Klaidingas mokslo reikšmės ir jo tikslų supratimas gali privesti žmoniją prie dar didesnių nelaimių, negu tai padarė XIX amžiaus scientizmo klaidos. Žmonijos gyvenimui tampant vis sudėtingesniau, mokslo reikšmė jame vis didėja. Išžymus anglų mokslininkas J. Bronowski savo paskaitoje — „Išauklėtas žmogus 1984 m.“ — yra išsitaręs, kad seniau mokslas lieté tik mokslininkus, bet dabar jis įeina į kiekvieno žmogaus gyvenimą.

Dabar dažnai kai kas mokslą kaltina už tas baisias žudymo priemones, kurias jis suteikė valstybių valdžioms. Bet, ar tai nėra suprastinto ir klaidingo klausimo supratimo ir savęs teisinimo pavyzdys. Juk mokslas turi būti ir yra amoralus. Ir tik žmonės, kurie turėtų jo atsiekimais džiaugtis ir gražiai naudotis, gali būti ir dažnai yra nemoralūs. Ir baisūs mokslo atsiekimų pavartojimai yra padaras ne mokslo amoralškumo, bet žmonių nemoralumo.

Jau rodosi didesni pavojų simptomai. Tie pavojai kaip sako Amerikos mokslininkas Warren Weaver, yra ir paslaptingesni ir subtiliškesni, nors dėl to nėra mažiau realūs ir mažiau pavojingi. Klaidingas supratimas mokslo esmės, jo tikslų ir jo ryšio su gyvenimu gali per ilgą laiką sunaikinti tą, kas yra svarbiau, negu fabrikai ir net miestai, ir būtent — mūsų teisingą vertybių pajautimą. Kilęs iš XIX amžiaus scientizmo klaidų materializmas su jo pasekmėmis jau privedė prie dabar pastebimų painingų vertybių atžvilgiu. Ne be reikalo išžymus amerikietis, senatorius R. A. Taft reikalavo, kad Jungtinių Tautų Organizacija būtų paremta giliais moralės principais, o ne besąlyginiais taikos ir lygybės reikalavimais.

Toks užmiršimas ir sąmyšis vertybių supratime ir gradacijoje privedė prie padėties, kurios mes dabar esame liudininkais.

Žmonijos gyvenimo pažangoje galima išskirti tris kelius: 1) gamtos pažinimas ir jos jėgų apvaldymas, 2) individo asmeninio gyvenimo praturtinimas, prieinant prie kilnios abstraktinės Dievo sąvokos, paruošusios žmoniją priimti, suprasti ir sekti tokias nemirtingas Apreiškimo tiesas, kaip Dekalogas ar Pamokslas ant Kalno; — tai reiškia ne tik atskiro žmogaus gyvenimo aukštesnę tvarką, bet ir žmonijos visuomeninio gyvenimo aukštesnę tvarką, 3) žmonijos gyvenimo praturtinimas estetiniu atžvilgiu per dailę, poeziją, architektūrą, muziką ir pan. .

Juo žmonijos pažanga darėsi žymesnė ir greitesnė, o visuomeninis gyvenimas tapo sudėtingesnis, juo tampresnė vyko tarpusavė priklausomybė tarp žmonijos gyvenimo ir pažangos kelių. Mokslas su savo atsiekimais gyvenime daro įtakos į pažangos kelius ne tik gamtos pažinimo srityje. Tą mokslo įtakos pasireiškimo pradžia suprato dar kai kurie XIX amžiaus mokslininkai, kaip pvz. Helmholtzas Vokietijoje ar Poincare Prancūzijoje. Dabartiniais laikais mokslas, geriau pažinęs savo svarbą, kaip vaidmens, žmonijos gyvenime, per savo įžymiausius atstovus iškelia jo reikšmę ir idėjinį gyvenime, ir rupinasi teisingu savo tikslų supratimu.

Didis mokslininkas jėzuitas P. Teilhard de Chardin iškėlė mintį, kad pasaulio evoliucijos kelyje žmogus jau pasiekė sąmoningo veikėjo padėtį. Tas sąmoningas veikimas įpareigoja kiekvieną mąstantį žmogų, bet gal visų pirma mokslininkus ir pritaikomųjų mokslų puoselėtojus — inžinierius. Kiekvienas, pagal gilią filosofinius — teologinius — mokslinę jo evoliucijos sampratą, yra atsakingas dėl žmonijos evoliucijos eigos, kurią naujas žmonijos sąmoningo dalyvavimo elementas gali sutrukdyti.

Paminėtas E. Schroedniger, savo knygutėje „Mokslas ir Humanizmas“, kalbėdamas apie mokslo tikslus, rašo, kad nėra specifinio tikslo įvairioms mokslo šakoms, kad visos jos yra lygiavertės ir turi tą patį tikslą. Visos mokslo šakos, visas mokslas turi tik vieną tikslą — padėti žmogui suprasti ir atsakyti į klausimą dar Plotinus suformuluotą: „O mes! Kas mes esame?“. Tas klausimas, visada žmoniją dominęs, buvo išreikštas ir Delfų orakulo įsakyme — „Pažink patsai save!“ — ir Sokrato filosofijoje. Modernus mokslas siekia suprasti

žmogaus žemišką gyvenimą supančią gamtos aplinką ir padėti žmogui suprasti jo uždavinį šiame pasaulyje. Tai vieno didžiausių XX amžiaus mokslininko nuomonė. Ir daugiau įžymių mokslo vyrų panašiai pasisako. Sir E. Appleton, buv. artimas lordo Rutherford bendradarbis ir Britų Mokslo Draugijos pirmininkas išsireiškė, kad seniau mokslas buvo kaltinamas sausumu ir mechaniškumu, nieko bendro neturįs su grožiu ir estetika. Dabartinis mokslas buvo kaltinamas sausumu ir mechaniškumu, nieko bendra neturįs su grožiu ir estetika. Teilhard de Chardin mokslinė eschatologimų ribas nuo atomo branduolio mažybių iki visatos begalybių iškelia tokias paslaptis ir įžvelgia tokias gelmes, kurios toli išeina už žemiškojo, kasdieninio akivaizdumo ribų ir tuo tampa panašus į poeziją, filozofiją ir mistiką. Teilhard de Chardin mokslinė eschatologinė žmonijos evoliucijos vizija turi ir mistinius elementus, kurie joje pilnai harmonizuoja su to įžymaus mokslininko — paleontologo griežtai mokslinėm galvojimo kategorijom.

Gražus mokslinis eksperimentas tikrai gali būti sugretintas su dailės kūrinium. Tokie eksperimentai, kaip Millikan įvykdytas elektrono pasvėrimas ar klasinis Michelson — Morley bandymas nustatyti eterio buvimą, sukelia ne tik nustebimą, bet ir pasigėrėjimą paprastumu, didingumu ir elegancija. Harvardo Univers. profesorius P. Frank yra pasisakęs, kad etiniai ir religiniai įsitikinimai atsiliepia į mokslines teorijas net ir fizikoje, ir jis pareiškia, kad visa pažinimo struktūra yra neišvengiamai surišta su socialinėmis, etinėmis ir moralinėmis sąvokomis.

Mokslas — tai nėra surinktų faktų kolekcija, bet jis siekia, kaip kad pasakė minėtas J. Bronowski, gamtos pasireiškimų faktus sutvarkyti, sujungti į vieną darnią sistemą. Juk ir didysis Einšteinas savo gyvenimo pabaigoje ieškojo vienos pasaulio konstantos. Mokslo tikslas yra, tobulinant savo teorijas, priartėti galimai arčiau tiesos ir tuo būdu priartinti žmogų prie tiesos pažinimo. Mokslas turi savo specifines priemones ir darbo bei galvojimo metodus, bet jų nereikia identifikuoti su jo tikslais, taip pat, kaip nereikia jam primesti kaip tikslus tuos atsiekimus, kurie yra labiausiai vaizdūs ir ryškūs ar naudingi kasdieniniame gyvenime.

Siekdamas savo kilnių tikslų, mokslas, kaip sako paminėtas W. Weaver, yra žmogaus tarnas, o ne ponas, ir moralinės filosofijos ir dailės draugiškas bendradarbis. Kažkada Harvardo Universiteto profesorius Wald pareiškė, kad mokslas turi prisidėti prie tokio žmonijos patyrimo organizavimo, kad žmogus jaustų visatą esant jo namais, jaustų šio gyvenimo prasmingumą ir tikslingumą. Kaip ir atsakydamas į tai, žinomas astrofizikas Sir James Jeans įrodinėjo, kad modernioji fizika rodo mums pasaulį ne kaip gyvenamą kalėjimą, koku jį mums vaizdavo senoji fizika, bet kaip jaukią gyvenimo vietą Dievo sutvėrimui, turinčiam laisvą valią.

Ir senasis Renanas savo senatvėje yra pasisakęs, kad mokslo tikslas yra prisidėti prie Dievo karalystės kūrimo žemėje. Juo daugiau žmonių tą supras ir išsąmonins tą mintį, juo geriau bus įvykdytas tas žmogaus uždavinys pasaulio evoliucijoje.

NEIŠNAUDOTOS MŪSŲ KALBOS

VERTINGOS SAVYBĖS

V. VINTARTAS

Vos pirmą kartą jaunystėje susidūrus su keistai pavadintais įrankiais, kaip ir kiekvienam jaunam žmogui, kilo klausimas — kodėl? Kodėl, pavyzdžiui, įrankis vadinamas prancūzišku arba švedišku raktu? Logiškai galvojant turėtų būti suprantama: prancūzai ar švedai jį turbūt išrado, tad jų vardu ir vadinama. Bet kodėl raktas, kai jis nieko nerakina? Raktas juk naudojamas durų ar pakabinamos spygnos rakinimui, kaip ir, perdėta prasme, kodo raktas — kodo atrakinimui.

Įvardų atveju nėra būtina, kad technišką paskirtį turinčio daikto pavadinimas turėtų pilnai atitikti tos paskirties prasmę. Pvz., ožiu vadiname padargą, ant kurio malkas piauname. Tačiau keistai atrodo, kai veržiame, bet sakome, kad rakiname. Žodžiu, arba neteisybę kalbame, arba juokus krečiame. Deja, kadangi aplink mus kaimynai — lenkai, rusai, švedai, vokiečiai, o ir toliau gyvenantieji — prancūzai, raktu rakina ir veržia, tai kodėl ir mums jų nepamėgdžioti ir raktu neveržti.

Raktas: lenkiškai bei rusiškai — klič, švediškai — nyckel, vokiškai — Schluessel, prancūziškai — clef, na ir angliškai — key.

Veržlinis raktas: rusiškai — gaečnij klič, švediškai — skiftnyckel, vokiškai — Schrauben schluessel, lenkiškai tačiau — otwarty klicz (atviras raktas), gi prancūziškai — clef anglaise (angliškas raktas!), bet angliškai — wrench (jau nebe raktas).

Prancūziško bei švediško (šis kiek skiriasi savo išvaizda) rakto pavadinimą naudoja lenkai ir iki tam tikro laiko naudojo rusai (dabar šie, kaip “viso ko išradėjai”, stengiasi kitos tautybės neminėti). Vokiečiai, vietoj jų — verstellbarer Schraubenschluessel — gramozdo (toks dabar ir rusų, bei norima padaryti ir mūsų), dažnai naudoja žargoną — der Franzose ir — der Englaender, nors prancūzai, taip pat ispanai, tą patį vadina anglišku raktu, kurį patys anglai vadina — monkey wrench, o amerikiečiai žargone — yankee (nuo žodžio — yank, trūktele-ti). Prieiname išvadą, kad originalas iš anglų per prancūzus ir vokiečius atėjo į rytus kaip prancūziškas, o per švedus — kaip švediškias raktas. Matome, kad per minimas tautas perėjęs angliškas — wrench, iš — to wrench (sukti su jėga, veržti), virto raktu ir tuo pat metu dvizodžiu įvardu, kuriame šalia rakto eina ir jį apibūdinantis būvardis (angliškas, atviras bei veržlinis), arba — raktas yra sujungtas su varžtu į varžtaraktį. Tos tautos turėjo griežtis rakto kalbamo įrankio apibūdinimui, kadangi neturi atitikmens angliškam — wrench, kuris kaip ir daugumas anglų kalbos žodžių, be jokio kaitymo naudojamas ir daiktavardžiu, ir veiksmoždžiu. Mes, tačiau, tokį atitikmenį, kaip ir daugelyje kitų atvejų, turime, bet nenaudojame.

Iki šiol mes “teberakiname” veržlę, dažnai virš poveržlės, ant varžto (kokia nesąmonė). Čia pastebėtina, jog mūsų kalboje labai retai užtinkama, kad vyriškos ar moteriškos giminės daiktavardžiai (ypač įvardai) turėtų priešingos lyties atitikmenį. Ir labai gaila, kad iki šiol šioji vertinga mūsų kalbos žodžių kaitymo savybė tebėra neišnaudota. Jeigu buvo sugalvota veržlė (kurį laiką lygiagrečiai ėjo ir veržeklė), tai vietoj varžto (kitos šaknies) turėjo būti ir teisingas vyriškos giminės atitikmuo - veržlys, arba — veržlas. Abu jie dabar keistai skamba, kaip lygiai kadaise keistai skambėjo ir varžtas pakeitęs “šriubą”. Tačiau raktas, “rakinantis” veržlę ir dabar labai nemalonus ausiai, nors jį ir veržliniu raktu arba veržliarakčiu (prof. A. Varno siūlymu) vadinšime. Vietoje dviejų žo-

džių įvardo, arba vieno sudurtinio, ir abiejų ne labai tinkamų, derėtų kadaise padarytą neapsižiūrėjimą pataisyti ir karto vietoje naudoti veržlį, kuris netapo varžtu, nors ir stipriausią “giminystės” teisę turėjo, ir kuris visiškai teisingai atitinka angliškąjį — wrench. Monkey wrench tuo būdu būtų nustatomas veržlys, bet ne prancūziškas ar švediškias raktas, kurį ir patys prancūzai anglišku vadina.

Šio rašinio tikslas yra ne tiek parodyti, kad kalbamu atveju raktą turi pakeisti visas tam teises turįs veržlys, kiek ypatingai pabrėžti, kad iki šiol mūsų kalbos vertingos savybės tebėra neišnaudotos. 1920-30 metų laikotarpyje, kada didžiama mūsų naujų įvardų buvo sukurta, daugumas Lietuvos inžinierių bei kalbininkų, kurie tuos įvardus kūrė, buvo mokslus išėję išimtinai mums artimai kaimyniniuose kraštuose, tad lenkų, rusų ar vokiečių kalbos jiems buvo bene geriau žinomos, negu lietuvių, ypač techninių įvardų atžvilgiu. Todėl netenka ypatingai stebėtis, kad nemaža mūsų naudojamų techninių įvardų yra gramozdiškų rusiškų ar vokiškų įvardų vertimai. Suprantama, yra lengviau paimti kas geriau žinoma iš kitos kalbos negu savą sukurti, ypač kai skubu. Atrodo, jog ne taip sunku būtų buvę kurios nors šaknies veiksmoždį išskaityti įvairiausiomis formomis ir paskui, lyg iš gausybės rago, pasirinkti kas tinkama.

Deja, kas pasėta, tas ir piauta. “Teberapiau-nama” ir dabar. Nevykusių lietuviškų vertimų iš rusiškų vertimų iš anglų kalbos nemažai randame “Anglų-lietuvių kalbų politechniniame žodyne”, išleistame Lietuvoje 1959 m. Daugybę tokių gramozdiškų vertimų pavaizduoja ir G. J. Lazauskas iš Lietuvoje leidžiamo žurnalo “Mokslas ir Technika”, kuriame lietuvių kalba atspausdintos rusiškos įvardinės apibrėžtys (žr. TŽ 1961 m. nr. 4-5 ir 1962 m. nr. 2). Gerai dar, kad šalia vertimų pateikiami ir rusiški originalai bei paveiksliukai, nes kitaip būtų sunku suprasti, ką pvz., reiškia dvipusis veržlinis raktas, kurio, iš tiesų, ne pusės, bet galai naudojami. Pasakius — dvigalis veržlys, būtų ir be paveiksliuko aišku. Beje, veržlys — vienintėlis patogus žodis “raktui” pakeisti: veržlas bei veržtas, ypač antrasis su galimybe panaudoti jo moterišką giminę — veržtę, yra neblogesni.

Ypatingai nuo šio šimtmečio pradžios stengiamės mūsų kalbą tobulinti ir gryninti ją nuo svetimybų, tačiau iki tobulybės, ypač įvarduose, dar toloka. Turint galvoje techninių įvardų žodyną, reikia jau dabar stengtis atsikratyti

netinkamų žodžių, kad jų į tą žodyną galimai mažiau pakliūtų. Kartais sakome, kad tas ar kitas žodis yra labai jau prigijęs, įsigyvenęs, atseit, derėtų jį palikti nekeičiant, nors jis ir nelabai tinkamas. Tačiau, ką reiškia apie 40 metų senumo žodis kokių 4000 metų senumo kalbai, — tai lyg metų kūdikis prieš šimtametį. Jeigu naujadarai nebuvo sudaryti gerai, tai geriau juos pakeisti ir pataisyti dabar, kol jie per daug dar neįsisėnėję, kad jų netinkamumas bei netikslumas netrukdytų sudaryti tikslią bei

sisteminę lietuvišką terminologiją (įvardyną). Prieš daugelį metų teko T. Žodyje pareikšti, jog nederėtų mums mūsų kalbą keisti išėivijoje, tačiau giliau pagalvojus ir apsvarsčius lietuvių kalbas dabartinę padėtį Lietuvoje, kur ji yra rusinimo įtakoje, tenka laikyti, kad mūsų kalbos tobulinimo pastangos išėivijoje atsvers jai daromą žalą Tėvynėje ir, kad mūsų broliai tenai mūsų pastangas pastebės ir padės, ar bent mus paseks.

V. Vintartas

LUMBER IR TIMBER LIETUVIŠKAI

A. VADOPALAS

Sąvokoms, kurias amerikiečiai pasako vienu žodžiu "lumber ir timber", lietuviški žodynai vartoja tris žodžius: "padarinė miško medžiaga" ir "statybinė miško medžiaga".

Baravyko 1959 m. žodynas mėgina apsieit dviems žodžiais: "lumber — statybinis miškas". Tačiau pasakymas "statybinis miškas" yra klaidinantis, nėra preciziškas vardas. Statybinis miškas reiškia brandus miško medis, bet dar nekirstas ir neparuoštas į pramonines ir statybines formas. Be to, tas pasakymas yra pažodžiui vertimas iš rusiško strojevoj lies, yra nelietuviško galvojimo brukimas per žodynus.

Norint vartoti analitinę lytį — sąvokas pasakyti keliais žodžiais, jau geriau tiktų pasakymas "padarinis medis" ir "statybinis medis". Lietuviai namus stato ir padargus daro iš medžio, ne iš miško.

V. Gailius vokišką Bauholz verčia lietuviškai irgi statybos medis. J. Balčikonis 1962 m. žodyne vartoja statybinis miškas ir statybinė medžiaga, bet nepaaiškina, kaip vieną ir antrą pasakį reikia suprasti. LKV (Liet. Kalb. Vad.) žodžių statyba ir statybinis nevartoja, tenkinasi žodžiais statymas ir statyti. V. Péteraitis 1948 m. žodyne statybinę medžiagą teisingai supranta, kaip building material, t.y. ima ne vien lumber ir timber, bet įjungia ir plytas, cementą ir panašiai.

Vardu lumber pasakoma sąvoka yra lentpiūvėse paruošto padarinio medžio asortimentai.

Vardu timber pasakoma daugiau: suprantama ne tik paruošt asortimentai, bet ir kirstinas statybai bei pramonei tinkamas medis, taip pat ir pusiau paruoštas medis: stuobai, rąstai ir kt., kurie panaudojami statybai, arba iš kurių išpiaunami lumber asortimentai.

Timber reiškia sąvoką, kurią vokiečiai vadiną Holz, latviai — medega ir medegas kuoks, o lietuviai — medis, medega ir malka.

Sąvokai timber nusakyti visai geras yra senas lietuviškas vardas medega (dažniausia vartojamas sufabikuotas į medžiagą), bet nūdien medega, jau kaip neologizmas, vartojamas pasakymui sąvokos materija, o materija yra skirtinga sąvoka.

Sąvokai lumber vokiečiai vartoja Bauholz. Lietuviškai pasakyti tiktų traknas medis arba trakna (žiūrėti skyrių apie trakną).

Webster (1958 m. 1467 ir 2648 p.p.) pasako skirtumą, kad lumber yra medis piamtas bei skaldytas į lentas, plankas (diles), šules ir pan. Visi asortimentai yra smulkesnių dydžių (ne storesni 4 colių).

Timber yra medis, tinkas statybai trobesių, tiltų, laivų ir pan., visvien ar jau paruoštas į asortimentus, ar dar nekirstas. Timber apima ir paruoštą medį, piamtą, skaldytą bei tašytą į brusus (kvadratinės formos stambesnių dydžių — nemažiau 4 colių). Timber apima ir apvalųjį medį: stuobus, medžių kamienus, žuolius, malkas (popiermalkes, sparmalkes), kartis; apima ir brusų asortimentus (kantuoatą arba briaunotą medį): rąstus, sijas, pabėgius ir pan.; timber apima ir visą smulkųjį lumber asortimentą: družes, lentas, diles (plankas), palus ir pan.; apima ir turintį panaudojimui paskirtį medį: stulpus, stiebus, sienojus, kalstus, grindas, tiles, balžienas ir pan.

Asortimentų gamyba

Kad išsiaiškinti kokių įvardų (terminų), susietų su timber ir lumber sąvokomis, mums trūksta, peržvelkime visą medžio asortimentų

gamybos eigą (procesą). Tada paaiškės, kokios sąvokos gamyboje dalyvauja ir kokių vardų toms sąvokoms trūksta.

Proceso pasakymui vartojau 1939 metais buvusį lentpiūvių žargoną.

1. Į lentpiūves suveždavo apvalųjį medį (angl. log. vok. Rundholz, Block, kurį V. Gailius lietuviškai išverčia grįstas; V. Pėteraitis grįstą verčia į anglų rounde beam). Tai sąvokai trūksta lietuviško vardo. Siūloma vartoti stuobas (ilgiems kamienams didesnių dydžių — virš 4 colių — 10 cm storio) arba žuolis trumpesnis kamienams mažesnių dydžių) žiūr. skyrių apie stuobą ir žuolį.

2. Apvalųjį medį (medžio kamieną, liemenį — stuobą) švartuodavo.

Būdavo sakoma “švarcuodavo”, bet terminas paimtas iš vokiško Schwarte — papentė, šonlentė su žieve, apalka, švarclentė. Pavartoję “švarcuoti” nuosekliai sakydavo ir švarclentė, kartais sakydavo juodlentė, o iš papenčių padarytas grindis vadindavo juodgrindimis.

Švartavimu pagamindavo brusus — storą kantuotą medį: rąstus, sijas, gegnes, ir be to, gaudavo šalutinį produktą — papentes (švarclentes, apalkas).

Kantuotas kvadratinis medis Amerikoje laikomas timber, ne lumber.

Rusų skoliniui brusui turime lietuvišką vardą rąstas (angl. beam, vok. Balken).

3. Iš kantuoto kvadratinio medžio — rąsto piaudavo pailgas keturkampes plankas (V. Gailiaus Žodyne), arba blankas (Dab. Liet. Kal. Žod.) 2 iki 3 colių storumo — 5 iki 7,5 sm). Plankoms (blankoms) turime lietuviškus atitikmenis: palas (storlentė virš 7,5 cm storumo ir labai plati) suolams, plautams, varstotams daryti, ir dilė (storlentė 5 iki 7,5 cm storumo ir ne tokia plati) staktoms, staklėms, baldams ir pan. daryti (žiūrėti skyrius apie palus ir diles).

4. Iš rąstų piaudavo lentas 3/8 iki 2 colių — nuo 1 cm iki 5 cm (anglų board, vok. Brett).

5. Iš rąstų piaudavo ir dar plonesnį bei siauresnį medžio asortimentą: lentjuostas, lištvas, lotas, medjuostas, tašelius, varus ir pan. (anglų fillets, laths, reglets ir t.t., vok. Latte, Leiste ir t.t.). Šitam asortimentui tinka lietuviškas įvardas družės (Liet. Raš. Kal. Žod.) (žiūrėti skyrių apie družės).

6. Iš kieto medžio rąstų piaudavo tiles, tiltų grindims ir parketams kloti.

7. Iš rąstų piaudavo turintį specialų paskyrimą asortimentą: balžienas, pabėgius, staktas, šules ir pan.

Esamoms sąvokoms trūkstami įvardai

Tiksli įvardų reikšmė geriau aiškėja, peržvelgiant tų įvardų etimologiją ir grupinę semantiką. Todėl duodu etimologinę apžvalgą—skyrius:

- I. Esamoms sąvokoms trūkstamų įvardų skyrius.
- II. Apvalusis medis.
- III. Briaunotasis medis.
- IV. Trakna — dilių, lentų ir družių asortimentai.
- V. Medis, turįs panaudojimo paskirtį.
- VI. Asortimentai, vartoti Lietuvos kaimo statyboje.
- VII. Remesai.
- VIII. Augavietės.

Tie skyriai savo ruožtu padalinti į poskyrius.

I. ESAMOMS SĄVOKOMS TRŪKSTAMŲ VARDŲ SKYRIUS

Duodama etimologija vardų: malka, materija, medega, medis, stuobas, trakna ir žuolis.

Malka

Žodynai įvairiai nusako malkos sąvoką:

Malka — kuro medis (LKV); pagalys kurui; liesas sudžiūvęs žmogus ar gyvulys (DLKZ); malkos — supiaustyti ir suskaldyti medžiai kurui (DLKZ); pliauskė (LRKZ).

Latvių malka — kuro medis; prūsų malko — medis (prasme medega, Holz). Tos pat grupės yra sen. indų malaka — medė arti kaimo, trakas (Mayrh. 16-627); malam — t.p.; armėnų meleks — medis (prasme medega, Holz); latvių milava — didelė lazda, kuoka; milns — stora lazda, kartis. Baltų skolinys į suomių kalbą: malka — stogo lenta, tašelis, lota (Fraenk. 402).

Žodžio malka vediniai: malkanas — medinis; malkinis — medinis (Fraenk. 402); malkiniai — pelenai; malkmena — malksna, gontas, stogo skiedra; malksna — stogo skiedra, stogo dengimui lentelė, lenta mediniam namui apkalti; malkna — maukna, eglės žievė, luoba (Fraenk. 402).

Būdvardyje malkanas sufiksas -anas (plg. medinas — laukinis) yra senesnis liet. būdvardinis sufiksas, vėliau pakeistas sufiksu -inis.

Malka yra senas ide veldinys ir dabar lietuvių tebevartojamas prasme: medis: popiermalkės, sparmalkės, fanermalkės, degtukų šiaudelių malkos, celulozmalkės ir pan.

Įvardas malka kartais ir nūdien pavartojamas senąja prasme — medis, medega, pvz. malkanas ir malkinis reiškia medinis (Fraenk. 402); prūsų malko reiškęs medis (prasme medega).

Liet. vardas smalka (LRKŽ) — tankmė miške; t. k. jaunas medynas, yra tos pat kidmės kaip sen. indų malaka — medė arti kaimo (Mayrh. 16-627) ir yra tos pat grupės kaip liet. malka. Liet. smalka yra įgavusi anorganinį s, kaip kad tarmėse kartais daroma: pvz. sakoma skerdzius vieton kerdzius; skregždė — vieton kregždė ir pan.

Žodis malka siūloma vardu pasakymui sąvokos medžio kaip medegos, ką anglai pasako vardu timber, o vokiečiai vardu Holz.

Materija

Materija suprantama kaip daiktybė, medžiaga: yra visa tai iš ko sudaryti organiniai ir neorganiniai kūnai (DLKŽ). Vardu materija pasakoma ir tai, ko negalima pasakyti vardu medžiaga: materija yra objektyvi realybė, egzistuojanti nepriklausomai nuo žmogaus sąmonės.

Materija turi ir kitą specifinę reikšmę: pvz. medicinoje materija yra tai, ką išskiria gyvas kūnas apsisvalydamas: almės, gleivės, glitė, pūliai, sarvalai, setrai, skrepliai, snargliai, traiškamos ir t.t.

Materija yra skolinys iš lotynų materia, kuri pradžioje (senovėje) tereiškusi "statybos bei padarinis medis".

Medega

Medega, dažniau vartojama forma medžiaga, žemaičiai pasako mediga.

Medega pirmą kartą sampratoje reiškusiai tik medžio asortimentus, vartotus statybai ir padargams. Nūdien medega yra daugiareikšmis įvardas: 1. suprantama kaip visa tai, iš ko kas daroma, susideda; 2. pagrindas kam nors sukurti, pvz. duomenys paskaitai, studijai; 3. audeklas; 4. materijos pasireiškimo gartoje forma.

Mūsų temos ribose medega yra statyboje vartojami elementai: medis, akmuo, cementas, kalkės, plytos ir t.t.

Vardas medega yra vedinys iš liet. medis.

Medis

Vardu medis pasakomos dvi sąvokos: 1. augštas daugiametis augalas su kietu kamieniu ir vainiką sudarančiomis šakomis (DLKŽ) (toks pat, bet žemas, augalas vadinamas krūmu); 2. nukirsto medžio substancija (mediena), naudojama statybai ir padargams; medis-malka.

Mūsų temoje įvardas medis vartojamas šia antrąja prasme — medžio substancija.

Vardas medis turi atitikmenis baltų kalbose: prūsų median — miškas, medynas; medies —

medėjas; prūsų vietovardžiai: Absmedie, Awynemedien, Medinen, Mediolauckks. Latvių mežs — miškas, medynas; mednis — kurtinys; mežuonis; mežuot; vietov. Mesepute. (Fraenk. 423).

Įvardas iš baltų yra paskolintas į finų kalbas: estų mets — miškas, metsid — laukinis, metsnik — medinčius ir t.t.; suomių: metsae — miškas, laukinis, metsaenelain — žvėris, metsaenhoitaja — medinčius ir t.t. (J. Silvet ir S. Alanne).

Įvardas medis (ir medė) yra seni indoeuropietiški veldiniai: kelt. gael. mataris — medis; armėnų mairi — medis-malka (Preobr. 515); lotynų materia — statybinis medis; materiatura — medžio apdirbimas; materiamen — dailidės medis (vok. Zimmerholz = gal anglų lumber?) (W. Hof. 2-51).

Stuobas

Skiriamos dvi sąvokos: 1. apvaliojo medžio medegos visuma, anglų round timber, vok. Rundholz, ir 2. apvaliojo medžio vienetas, anglų log, vok. Block.

Pasakymui apvaliojo medžio vieneto, iš kurio lentpiūvės gamina medžio asortimentus, tą ką anglai vadina log, vokiečiai vadina Block, siūloma naudoti įvardas stuobas.

Įvardą stuobas žodynai nusako: stuobas — medžio kamienas, liemuo (DLKŽ ir LRKŽ). E. Fraenkelis (933 įvardą stuobas skiria tai pat grupei, kaip liet. stuobris ir, su balsės kaita, liet. staubūnas ir stuburas.

Lietuviška lytis stuobas yra panaši slavų formai stupa (rusų stupa piesta, stupica — stabula; serbų kroatų stup — stulpas).

Iš lietuviško įvardo stabas yra išvesta liet. stabula (stebulė); išeitų, kad stabas reiškia apvalusis medis, iš kurio piovos buvusi daroma stabula, bet įvardas stabas lietuvių leksikoje turi jau dvi reikšmes: 1. dievaičio statula ir 2. stabligė, paralyžius. Be to, stabo semantika siejama su stingrumu, standumu — stabligė, anglų žodis stubor.

Anglų log yra skandinavų kilmės: norv. laag — stuobrys, islandų lag — nukirstas medis, švedų tam. laoga — nuleistas medis; vétrolauža; stuobrys. Taigi anglų log yra analogingas lietuviškajam stuobrys, bet liet. stuobrys nūdien vartojamas pasakymui sąvokos, ką anglai vadina stump, trunk of a dry tree, vokiečiai — Baumstumpf, Stubbe.

Anglų log cabin, vokiečių Blockhaus, kažin ar tiktų versti lietuviškai "stuobinis namas"; priimta sakyti rentinis namas, rėstas namas,

nors pasakymas "rentinis namas" reiškia namą, statytą iš rąstų, t.y. iš aptašytų stuobų, atseit iš paruošto, briaunoto medžio.

Trakna

Žodynai įvardą trakna, traknys vartoja pasakymui sąvokos, priešingos sąvokai, pasakomai šnektose. Žodynai nusako:

Traknys — sumaigyti, sulaužyti šiaudai (LKV, DLKŽ ir LRKŽ). Nors DLKŽ ir LRKŽ vardą traknys nusako "sumaigyti šiaudai", bet čia pat pavaizduoja sakiniu: "traknimis stogą dengti". Matyti, autorius nesuprato reikšmės žodžio traknys: stogo niekas nedengia maigais — sumaigytais šiaudais; stogas dengiamas tvirtais ir kietas ilginiais kūlio šiaudais — trakniais šiaudais, padariniais kūlio šiaudais. DLKZ ir LRKZ duoda ir kitą sąvoką, pasakomą įvardu traknys — lininiais apmatais, vilnoniais ataudais audeklas. Tokį audeklą daujėniečiai vadina milaliu, gan kietu, darbiniais drabužiams, audeklu, skirtingu nuo milo, minkšto vilnonio, išeiginiais drabužiams, audeklo.

Įvardą traknus LRKŽ nusako vispusiškiau ir duoda net keturias pasakomas skirtingas sąvokas: 1. sumaigytas, sulamdytas, 2. trapus, 3. tvirtas, stiprus ir 4. apsukrus. E. Fraenkeliis įvardą traknus nusako: vikrus, apsukrus; smarkus, stipras; drūtas, storas.

Gyvosios šnektos įvardą traknys, trakna nusako kitaip:

Daujėniečiai traknais šiaudais vadina storus, tvirtus javų blokštų pėdų ilginis šiaudus, skiriamus stogams dengti ir sienoms iškalti tinkuojant. Kad šiaudai nesusimaigytų, javų pėdus nekulia, bet grūdus išbloškia smarkiai smogdami pėdo varpomis į pastatytą kubilą, suolą arba rąstą. Taip iškrėtę grūdus, nesumaigytus ilginis šiaudus suriša į kūlius ir vartoja stogams ir tinkavimui.

V. Žemaitis (Lukšių par.) traknomis vadina kūlio drūtgalius stogui stiegti. Trakninis stogas

(anot V. Žemaičio) — stogas stiegtas šiaudų drūtgaliais į viršų (?) ir pririštas šaltimis. Skiriama šiaudo varpinė dalis ir trakninė dalis (V. Žem.).

Analogiškas semantikos sukeitimas žinomas ir kitose kalbose, pvz. lenkų czerstwy — suseņes, sužiedėjęs, o čekų čerstvy — šviežias; taja pat fonetine lytimi pasakomos priešingos sąvokos.

Žodžio trakna daryba: yra paimtas kamienu trak- ir duotas sufiksas -na.

Kamienas trak- turi šaknis ide kalbose: sen. indų ir avest. dru- -medis -malka; sen. indų drvaena — medinis; slavų (čekų) drvo — malka; gotų triu ir anglų tree — 1. medis-augalas ir 2. medis-malka; liet. trakas — puoselėjamas medynas — forest.

Sufiksas -na suteikia žodžiui naują semantiką, pvz.: malka — malkna, maukti — maukna, k:elti — kelnas (canoe).

Vardas trakna siūlomas pasakymui sąvokos "paruošta padarinė ir statybinė medega", ką anglai vadina lumber, vokiečiai vadina Nutzholz, Geraetholz.

Žuolis

Žuolis — pabėgis, po bėgiais dedamas rąstas (DLKZ); bet tatau neologizmas.

E. Fraenkeliis (1323) duoda dvi įvardo žuolis sąvokas: 1. trinka, medžio kamienas, rąstas ir 2. pabėgis.

Įvardo žuolis etimologija neaiški: E. Fraenkeliis mano, kad gali būti vedinys iš liet. žalias, želti, bet vargu ar yra tos pat grupės, kaip armėnų jol — baslys, kuolas, ilga šaka (žalga), ir esą, visai nesiderina prie latvių zeļejs — plaus-to atpiova.

Įvardas žuolis vartojamas pasakymui apvalojo medžio vieneto (anglų log, vok. Block), bet tik tada, kada tie vienetai nėra ilgi.

(Bus daugiau)

TECHNIKINĖ APŽVALGA

● STIPRUS IR LENGVAS ŠVINAS? — Skambalyg paradoksas. Bet, ne. Tai yra nauja medžiaga garso ir šilumos izoliacijai, kuri gali būti naudojama elektros ir branduoliniams aparatams.

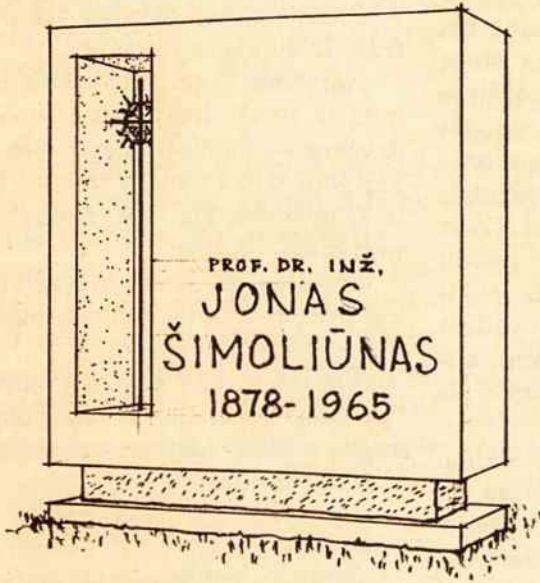
Associated Electrical Industries of Britain gamina šį šviną šiuo patentuotu būdu: pirmiausia švinas sumalamas į parako pavidalo miltelius, kurie savo keiliu, padengiami plastine medžiaga. Ši vėl dekomponuojasi ir išskiria anglies dvideginį, sudarydama putas, kai temperatūra pakeliama kiek žemiau švino tirpimo temperatūros. Tada ta masė supresuojama ir

sukepinama (sintered), o po to suvalcuojama į lakštus arba pratempiama į strypus. Ji gaunama tris kartus stipresnė už šviną, kelis kartus lengvesnė ir tik trečdaliu storesnė už originaliąją medžiagą. PE/AAD

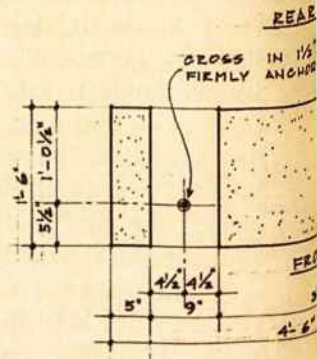
● Nauja televizijos stotis. — Š. m. sausio 4 d. Chicagoje pradėjo veikti nauja ultra trumpų bangų — UHF televizijos stotis WFLD, (kanalas 32). Stoties galingumas — 1000 kilovatų. Ją pastatė ir tvarkys Field Communications Corp. Dabar Chicagoje yra 8 televizijos stotys (A.S.)

PROFESORIAUS DR. INŽ. JONO ŠIMOLIŪNO PAMINKLAS CHIO

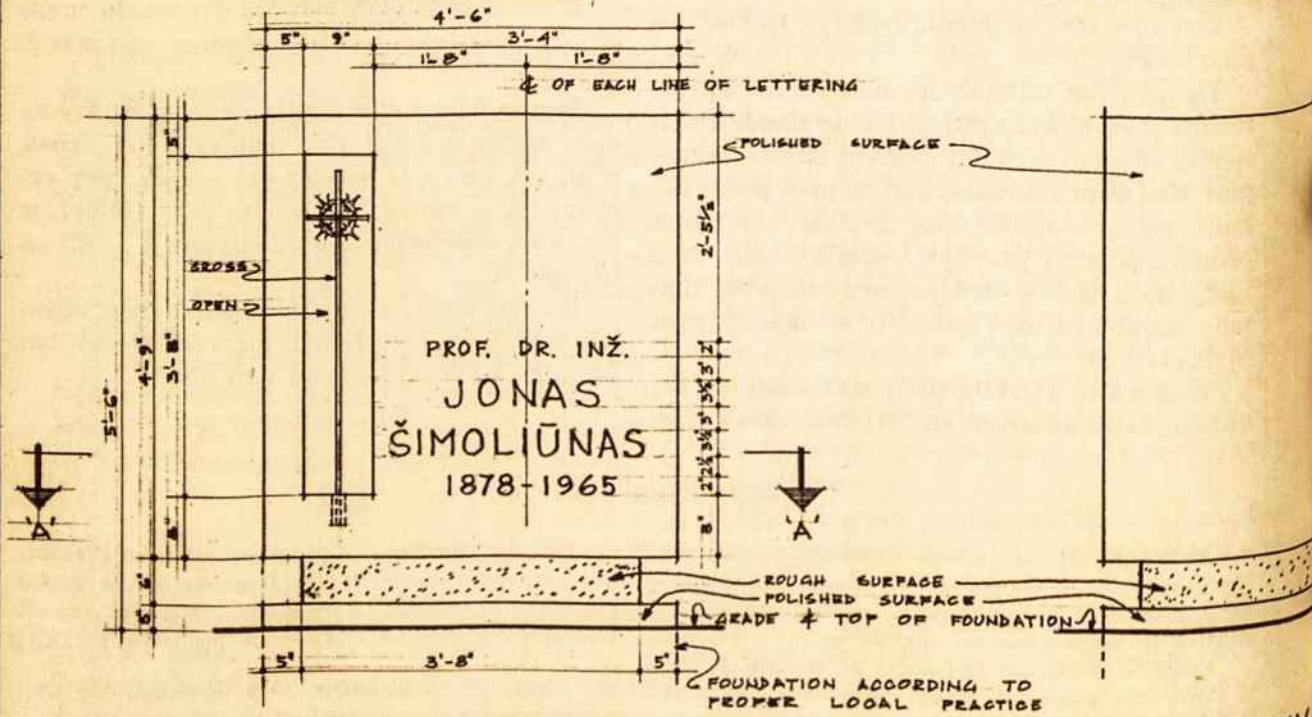
Architekto N. J. Statkaus projektas laimėjęs 1965 m. ALIAS paskelbtame konkurse I-ją premiją.

PERSPECTIVE

SECTION 'A-A'

FRONT ELEVATION

SCALE: 1"=1'-0"

REAR ELEVATION

SCALE: 1"=1'-0"

NOTE:

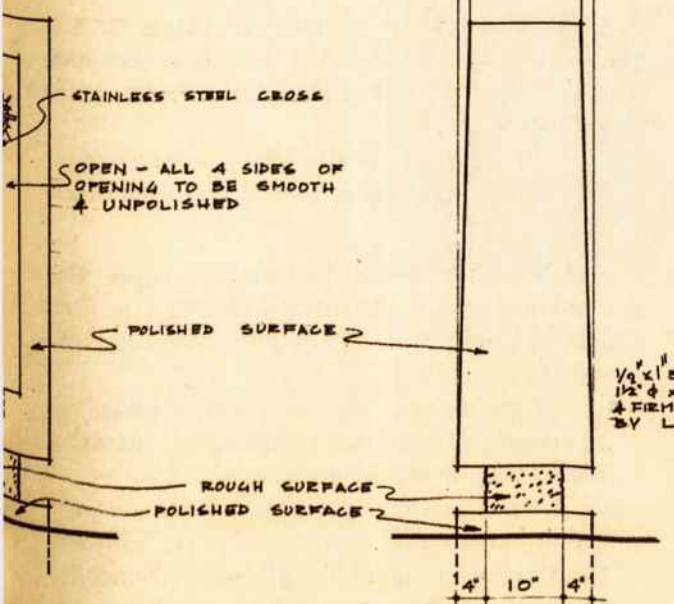
LETTERING TO BE STANDARD BLOCK TYPE, V-GROOVE.

ŠV. KAZIMIERO KAPINĖSE.

Paminklo Statybai aukas siūsti: Mr. Algirdas Didžiulis, 1824 So. 61st Court, Cicero, Illinois 60650.

CAULKING

1" = 1'-0"

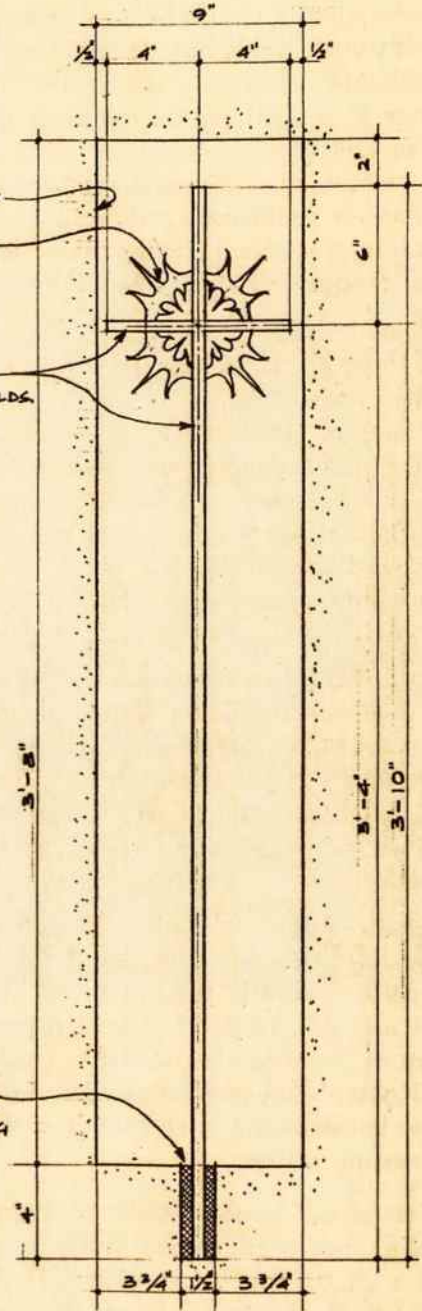

SIDE ELEVATION
SCALE: 1" = 1'-0"

FACE OF OPENING - ALL 4 SIDES TO BE SMOOTH & UNPOLISHED
3/16" STAINLESS STEEL PLATE CUT AS SHOWN

1/2" x 1/4" STAINLESS STEEL BARS - BARS & PLATES TO BE JOINED BY WELDS. WELDS ARE TO BE GROUND SMOOTH & INVISIBLE. ENTIRE CROSS ASSEMBLY TO HAVE SATIN FINISH

1/2" x 1/4" BAR SET IN 1/2" x 4" DEEP HOLE & FIRMLY ANCHORED BY LEAD CAULKING

CROSS DETAIL
SCALE: 3" = 1'-0"

LIETUVIŲ MOKSLO DARBAI

Absorbuojančio-išsklaidančio sluoksnio efektyvumas, apsaugant paviršių nuo tiesioginio šilumos spinduliavimo. **Raymond Viskanta** (Purdue University, Lafayette, Ind.). Journal of Franklin Institute 280,483-492 (1965).

Šilumos perdavimo radiacijos būdu matematinė analizė.

Pereinamasis rutulinės dujų masės aukštoje temperatūroje šaldymas spinduliavimo būdu. **R. Viskanta** (Purdue University, Lafayette, Ind.) ir P. S. Lall, Transactions of the ASME, 740-746 (1965).

Matematinė šilumos perdavimo analizė.

Panašios problemos turi praktiškos reikšmės raketų gražinimui į žemę, radiacijoje po stiprių ekspozicijų ir kituose klausimose.

Gama-butirolaktono fotolizė skystoje fazėje. J. N. Pitts, Jr., **R. Simonaitis** (Univ. of California, Riverside, Calif.) ir J. M. Vernon. Tetrahedron Letters 1965,3209-13.

Darbas iš organinės chemijos srities.

Magnetogalvaniniai matavimai iki 60,000 barų. **J. R. Vaišnys** (Yale Univ.) ir R. S. Kirk. Rev. Sci. Instr. 36,1799-802.

Instrumentacija, skirta Hall efekto matavimui.

Etilo benzolo sintezė aukštesnių alkilo benzolų dealkilavimo būdu. Harold Beuther, **Jonas Dėdinas** (Pittsburgh, Pa.) ir Alfred M. Henke. US 3,222,411 (Gulf Research & Development Co.). Patentas išduotas 1965 m. gruodžio 7 d.

Užpatentuotas alkilo benzolų pakeitimo procesas.

Skaitmeninių davinių pakeitimo ir jų transmisijos sistema. Charles F. Halm, **Mindaugas E. Jazbutis** (Chicago, Ill.) ir James T. Kries. US 3,215,779 (Hallicrafters Co.) Patentas išduotas 1965 m. lapkričio 2 d.

Užpatentuota pagreitinto perdavimo sistemos konstrukcija iš elektroninių skaičiavimo mašinų srities.

Paviršiaus temperatūros ir šilumos sriauto skaičiavimas pagal temperatūros matavimo davinius, gautus žemiau paviršiaus. D. G. Stephenson ir **G. P. Mitalas**. National Research Council of Canada, DBR Research Paper No. 209 (1964).

Siūlomas naujas metodas šilumos laidumo matavimams, panaudojant eksperimentinių duomenų išvestines.

Poliolefininės plėvelės ataušinimas. **Donatas Tijūnelis** (Chicago, Ill.). US 3,226,459 (Union Carbide Corp.). Patentas išduotas 1965 m. gruodžio 28 d.

Poliolefininių plėvelių gamyba išspaudimo būdu.

Orą praleidžiančios struktūros. **Donatas Šatas** (Palatine, Ill.). US 3,232,819 (The Kendall Co.). Patentas išduotas 1966 m. vasario 1 d.

Odos ir tekstilės gaminių pakaitalų gamyba. Ši sritis šiuo metu yra ypač aktyvi, DuPont firmai sėkmingai išėjus į komercinę rinką su odos pakaitalais.

Nešamųjų menčių sulankstymo mechanizmas. Lawrence D. Barrett, Norman E. Merrell, **Victor S. Mosinskis** (Springfield, Pa.) ir Paul Ruttkay. US 3,187,818 (Boeing Co.). Patentas išduotas 1965 m. birželio 8 d.

Helikopterio nešamųjų menčių (rotor blades) sulankstymo mechanizmas.

Žemąsias temperatūras palaikantysis indas. **Richard S. Pauliukonis** (Cleveland, Ohio). US 3,216,211 (Ryan Industries, Inc.). Patentas išduotas 1965 m. lapkričio 9 d.

Užpatentuotas indas suskystintų dujų laikymui.

Distancinio valdymo veidrodis. **Algis G. Auğunys** (Detroit, Mich.). US 3,225,621 (General Motors Corp.). Patentas išduotas 1965 m. gruodžio 28 d.

Automobilio veidrodėlio konstrukcija, įgalinanti kaitalioji jo padėtį iš automašinos vidaus.

Hidroksilo polimerai turį amido grupes. **Kazys Sekmakas**. US Patentas 3,230,275 (De Soto Chemical Coatings, Inc.). Patentas išduotas 1966 m. sausio mėn. 18 d.

Užpatentuotas polimerų paruošimas, panaudojant etileminius monomerus, turinčius hidroksilo ir amido grupes.

Cheminės reakcijos eigoje susidaro polimerai, kurie turi termoreaktyvias savybes. Pavyzdžiui, reaguojant glicerino monoalilo eterį su akrilamidu, akriline rūgštimi bei stiroly, susidaro aukšto molekulinio svorio junginiai, kurie turi trijų rūšių reaktyvias chemines grupes: hidroksilo, amido ir karboksilo.

Akrilamidų polimerai su nesočiais epoksidais, **Kazys Sekmakas**, US Patentas 3.222.321 (De Soto Chemical Coatings, Inc.) .

Patentas išduotas 1965 m. gruodžio 7. Užpatentuotas termoreaktyvių polimerų paruošimas, kur panaudojami nesotieji olefininiai epoksidai, amidai ir etileniniai monomerai.

Polimerai, susideda iš aldehidais modifikuotų amidų ir epoksiduotų poliolefinų esterų. **Kazys Sekmakas** US Patentas 3.222.309 (De Soto Chemical Coatings, Inc.). Patentas išduotas 1965 m. gruodžio mėn 7 d.

Užpatentuotas polimerų paruošimas, panaudojus polidiolefinų esterus, nesočius amidus ir etileninius monomerus. Cheminės

17

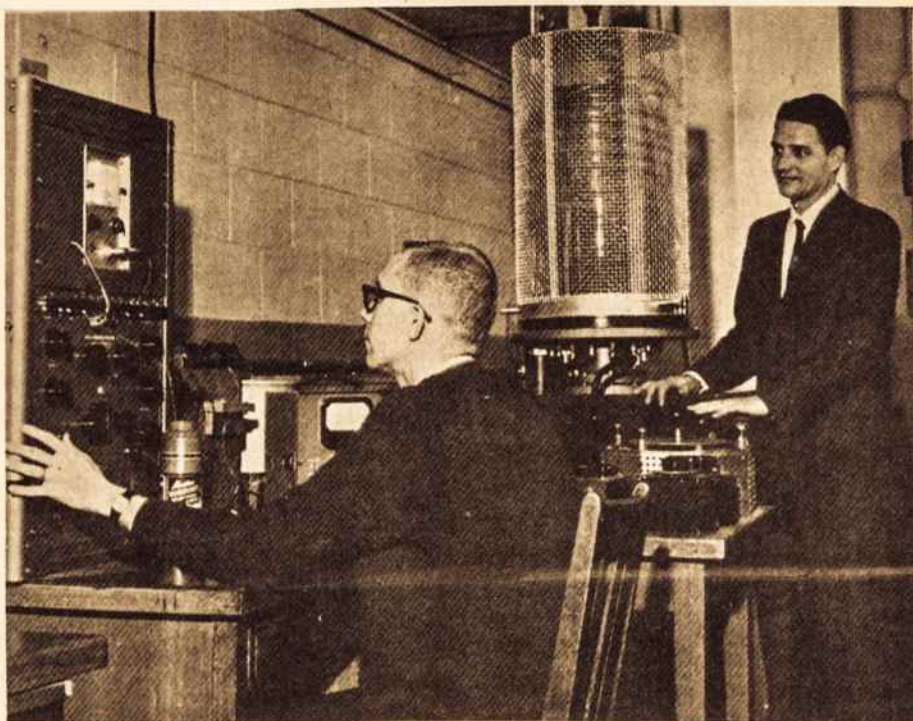
reakcijos eigoje susidaro erdviniai polimerai, kurie turi termoreaktyvias savybes. Šie du patentai yra maža dalis Chicagos skyriaus nario K. Sekmako darbų iš polimerų sintezės srities.

Lankstus, lengvai uždaromas indas — US 3.187.966, Indo uždaras US 3.216.610, Uždaras, skirtas skysčių matavimui US 3.220.619, US 3.220.618. Pirmieji du patentai išduoti **Mindaugo J. Klygio** vardu, antrieji du — William F. Ladding ir **M. J. Klygio** vardu, 1965 m. (Continental Can Co., Chicago, Ill.).

Šių patentų autorius Mindaugas Klygis yra ALIAS Chicagos skyriaus narys, dirbęs šio skyriaus valdyboje.

PROF. DR. R. VISKANTOS DARBAI

Prof. dr. inž. R. Viskanta savo laboratorijoje (dešinėje). Matuojamas išspinduliuojamos šilumos perdavimas tarp paviršių, 10⁻⁶ mm vakuumo sąlygose.

1966 m. vasario 3 d. Purdue Universiteto biuletenis, kuriame skelbiamos įvairios universitetą liečiančios žinios, skirtos spaudai ir žinių agentūroms, yra paskirtas Dr. R. Viskantai. Minima, kad Dr. Viskanta, 34 metų amžiaus mechaninės inžinerijos profesorius, gimęs Lietuvoje ir 1949 m. atvykęs į JAV, jau ilgą laiką kaip alieka tyrinėjimus šilumos perdavimo radiacijos būdu srityje. Jo darbai Dr. Viskantai yra atnešę pripažinimą, kaip vienam iš geriausių pasaulio autoritetų šioje srityje.

“Backgrounder” Purdue universiteto inžinerijos mokyklos laikraštis plačiau pamini Viskantos darbus. Šilumos plitimas radiacijos būdu yra mažiau tyrinėtas, nei konvencijos ir kondukcijos procesai. Tačiau pastangų metu ši sritis yra vis svarbesnė. Geresnis radiacijos mechanizmo supratimas yra būtinas erdvės sateli-

tų, dujomis aušinamų atominių reaktorių, atominių sprogimų ir apsisaugojimo nuo karščio bangos, saulės energijos surinkimui ir saulės energijos panaudojimui išgarinimo tikslams, taip pat ir žemų temperatūrų problemoms spręsti.

Purdue Universiteto mechaninės inžinerijos mokykloje prof. Viskantos studijos remiamos US Army Research Office. Jau yra ir konkretūs rezultatai. Jo darbai daugiausia skirti aukštos temperatūros dujų atšalimo procesui studijuoti. Įmanoma tiksliau apskaičiuoti karščio efektus atominio sprogo metu.

Viskanta taip pat tyrinėja šiluminės radiacijos refleksiją nuo įvairių paviršių. Dr. Viskanta, kartu su universiteto hortikultūros skyriumi veda tyrinėjimus apie radiacijos refleksiją nuo augalų lapų.

D.Š.

LAIMĖJO PREMIJĄ UŽ GERIAUSIĄ STRAIPSNĮ T.ŽODYJE

Dr. inž. Arvydas Kliorė

ALIAS Centro Valdyba, norėdama paremti iš pasišventimo bendradarbiaujamiems Technikos Žodyje ir paskatinti visus kolegas juo daugiau jungtis į TŽ bendradarbių eiles, nutarė kasmet skirti premiją už geriausią straipsnį, paskelbtą Technikos Žodyje.

1966 m. kovo 17 d. posėdyje, ALIAS centro valdyba, apsvarsčiusi visus 1965 metų TŽ nr. 1-6 straipsnius, slaptu balsavimu paskyrė 100

dolerių premiją dr. inž. Arvydui Kliorei už jo straipsnį "Mariner IV Marso tyrinėtojas", atspausdintą TŽ nr. 3, 1965 m.

Dr. A. Kliorė, gimęs 1935 m. Kaune, vidurinių mokslų išėjo Chicagoje, studijavo elektros inžineriją University of Illinois (Navy Pier) ir Urbanoje, kur 1956 m. įsigijo bakalauro laipsnį. Toliau studijas gilino University of Michigan ir 1957 m. ten gavo magistro laipsnį. 1957-1959 dirbo Armour Research Foundation (I.I.T. Research Inst.) Chicagoje, o po to įstojo į Michigan State University, Lansing, Mich., kur 1962 m. gavo daktaro laipsnį. Nuo to laiko dirba Californijos Techn. Instituto Jet. Propulsion Laboratorijoje, mėnulio ir planetų tyrinėjimo srityje. Mariner IV skridimui į Marsą dr. Kliorė buvo paskirtas pagrindiniu tyrinėtoju (principal investigator). Eksperimentas gerai pavyko. Šį skridimą jis vaizdžiai aprašė 1965 m. Technikos Žodžio 3 nr. Šiuos tyrimus dr. A. Kliorė aprašė ir Amerikos mokslo žurnaluose: Astronauts & Aeronauts ir Science. Ta tema dr. K. padarė pranešimus šiuose suvažiavimuose:

American Institute of Astronauts & Aeronauts, American Geophysical Union,

International Radio Scientific Union.

Šiuo metu dr. A. Kliorė yra vėl paskirtas pagrindiniu tyrinėtoju, pravedant panašų eksperimentą — 1967 metų skridimą į Venerą.

Linkime jaunajam mokslininkui geriausios sėkmės jo profesijoje ir asmeniniame gyvenime.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO ARCHITEKTŪROS PARODA

1966 m. birželio 25 - liepos 10 d.d. Jaunimo Centre, Chicago, Illinois

Dalyvavimo Taisyklės

1. Parodos tikslas — supažindinti kongreso adyvius ir visuomenę su jaunųjų lietuvių architektų darbais ir projektais.

2. Parodoje dalyvauja viso pasaulio architektai ir inžinieriai, turį ne daugiau kaip 45 metų amžiaus.

3. Išstatomieji darbai yra architektūriniai ir inžinieriniai statybos projektai.

4. Projektai gali būti pavaizduoti sumažinto mastelio brėžiniais, modeliais ir fotografijomis su trumpais užrašais lietuvių ar anglų kalbomis.

5. Vienas parodos dalyviui skiriamas (7 ft. x 8 ft.) ar mažesnis sienos plotas. Stalo plotas ne-ribotas.

6. Sutinkantieji parodoje dalyvauti prašomi iki birželio 10 dienos pranešti Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sekcijos Vadovui, arch. Albert Kerelis, 2615 West 71st St. Chicago, Ill. tel. 312 area code 471-1778 arba arch. L. Stankaitis, 7355 South Richmond Ave. Chicago, Ill. tel. 312 a.c. 778-6501.

Pranešant prašau pateikti sekancias informacijas: Dalyvaujančio parodoje vardą, pavardę ir adresą ir užimamą plotą.

7. Visi eksponatai turi būti pristatyti ar pri- siųsti iki š.m. birželio 20 dienos aukščiau išvar- dytais adresais.

Rengėjai

MŪSŲ NEUŽMIRŠTAMIEJI

A.A. KAZIMIERAS MEMĖNAS, (1902-1965)

Inž. K. Memėnas

1965 m. rugsėjo 21 d. širdžiai sustojus plakti, Detroite mirė Kazimieras Memėnas.

Velionis buvo gimęs 1902 m. gruodžio 25 d. Neviežių km. Kamajų vls., Rokiškio aps. Pirmojo Pasaulinio karo metu Memėnų šeima buvo pasitraukusi į Rusiją. 1915-1918 m. K.M. mokėsi Petrapilio gimnazijoje. Grįžęs į Lietuvą tvėrėsi darbo: 1920 m. baigė A. Purėno vadovaujamus mokytojų kursus Rokiškyje ir 1920-24 mokytojų Rokiškyje ir Šiauliuose. 1924-26 mokėsi Kėdainių Mokytojų Seminarijoje, tačiau jis ne liko mokytoju, bet netrukus kaip Švietimo M. stipendininkas, išvyko į Čekoslovakiją ir 1926-30 m. studijavo Valstybinėje vidaus architektūros m-loje Hummenne dekoravimą ir vidaus baldų architektūrą. Baigęs mokslą mokytojavo

Ukmergės ir Seirijų vidurinėje amatų mokykloje. 1933-44 buvo Seirijų, Alytaus ir Utenos viduriniųjų amatų mokyklų direktorium.

1944 m. vokiečių suimtas ir išvežtas Vokietijon. Karui pasibaigus, velionis skruzdės darbštumu gilino architektūros studijas Darmštado Aukštojoje Technikos Mokykloje. Emigracija į JAV 1949 m. nedavė jį užbaigti.

1946-7 m. buvo Wiesbadeno stovyklos lietuvių gimnazijos inspektorium. 1947-8 m. dalyvavo Išlaisvintos Lietuvos ūkio atstatymo komisijoje, sudarė Statybos normų ir standartų programos projektą.

Amerikoje visą laiką iki mirties dirbo General Motors Co. techniškame skyriuje.

A.a. K. Memėnas buvo uolus ALIAS narys pilnas nuoširdumo, lietuviškos dvasios ir kaip daugelis iš mūsų, nešiojo savo širdyje meilę Lietuvai ir ilgesį dar sugrįžti į laisvą be atėjųnų, savo tėvynę.

Galėtume daug rašyti apie velionies būdingus gyvenimo įvykius, geresnio rytojaus siekimą Lietuvai, apie jo visada mielą ir kartu kuklų bei draugišką būdą, bet tai būtų atskiras lapas.

A.A. Kazimieras Memėnas palaidotas Chicagoje Šv. Kazimiero kapinėse, ten pat palaidoti ir kiti du jo broliai.

Taip banguoja gyvenimas: Čia mes atėjome, Čia ir vėl nuėjome į išnykimą žemėje.

Tik lieka skausmas giminėms ir nuostolis lietuvių visuomenei, kai gyvenime lieka dar daug neįgyvendintų idealų.

S.J.

ARCHITEKTAS PRANAS ALGIRDAS BAKŠYS

1966 m. vasario 23 dieną staiga, širdies priepuolio ištiktas, vos 42 metų sulaukęs, mirė architektas Pranas A. Bakšys.

Inžinierių-architektų šeima neteko savo, dar daug žadančio, neeilinių gabumų, nario.

Arch. P. A. Bakšys buvo gimęs 1923 metais Lietuvoje, Mosėdžio miestelyje.

1941 metais baigęs gimnaziją, kurį laiką studijavo Meno Akademijoje, Vilniuje. Vėliau, su

savo vienmečiu broliu Jonu, buvo išvykęs Austrijon, kur tęsė studijas Vienoje.

Dėl karo ir beartėjančio prie Lietuvos fronto, velionis ne tik buvo priverstas nutraukti studijas, bet buvo atskirtas ir nuo savo artimųjų. Jo vienintelis brolis liko Lietuvoje (kur dabar yra Kauno U-te, Medicinos Fakultete mokomojo personalo narys), tėvas karui besibaigiant mirė Vokietijoje, o jis pats, laimingu būdu suradęs

Architektas P. A. Bakšys darbo metu

motiną, apsigyveno Vokietijoje, Hanau Lietuvių Stovykloje.

1946 metais P. A. Bakšys, vienas iš pirmųjų lietuvių, įstojo į Darmstadt'o Universitetą studijuoti architektūros. Dėl savo gabumų, jis buvo atleistas nuo mokesčio už mokslą.

1950 metų pradžioje jis atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir apsigyveno Čikagoje.

Tų pačių metų vasarą, jis pradėjo dirbti Kincaid & Hutchinson bendrovėje, kur specializavosi miestų planavime ir bendroje architektūroje.

1953 metais vedė Ireną Martinkaitytę.

Norėdamas toliau pasitobulinti savo profesijoje, kurį laiką dirbo pas Procon, Summer &

Sollit, o po to perėjo į Meisner & Sons bendrovę. Čia dirbdamas buvo sukūręs didelės apimties projektą, skirtą statybai Grand Canyon, United Kingdom. Buvo suplanuota ištisas miestas: gyvenamieji namai, viešbučiai, teatrai, sporto aikštės ir t.t. Statybos sąmata siekė dešimtį milijonų dolerių. Kitas panašus projektas buvo skirtas Palm Springs, Californijoje, šį kartą dvylikos milijonų vertės. Į šį didžiulį žemės plotą įėjo keletas pajūryje esančių pusiasalių — čia taip pat buvo išplanuoti gyvenamieji namai, klubai, golfo aikštės, arklidės ir t.t.

Vėliau, paprašytas Bartkus & Associates bendrovės, arch. P. A. Bakšys suplanavo 500 milijonų dolerių vertės dangorėžių miestą — Playa del Roy, Californijoje — "The City of the Future".

Nors šie anksčiau minėti išplanavimai ir nebuvo realizuoti, tačiau pašvęstas laikas ir energija atskleidė jo sugebėjimus.

Paskutiniu laiku P. A. Bakšys ėjo vyriausiojo planuotojo pareigas Wahlgren, Reihmer & Larson bendrovėje. Čia jis planavo maldos namus, ligonines, rūmus įstaigoms, fabrikus ir t.t.

Be savo tiesioginės profesijos, arch. P. A. Bakšys buvo nepaprastai pamėgęs dailių meną. Jį galėdavai dažnai matyti parodose gyvai besidomintį meno kūriniais, gi jo paties namuose, lyg mažutėje galerijoje, per eilę metų buvo sukaupta nemaža mūsų iškiliųjų, dailininkų meno kūrinių.

Netikėta mirtis ištiko jį pačiame pajėgume. Dėl ankstyvos mirties liūdi jo šeima, motina, collegos, bendradarbiai.

Vyt. Girdvainis

LIETUVOJE MIRĖ INŽ. VINCAS TAUJENIS

Iš spaudos patirta, kad 1966 m. sausio 2 d. Lietuvoje mirė mūsų inžinierių vyresniosios kartos narys V. Taujenis, gimęs 1890 m. Padarbu vsd., Židikų vls., Mažeikių aps.

Komercijos mokyklą baigė 1911 m. Liepojoje. Matavimo institutą ir durpininkystės kursą 1917 m. Maskvoje, įsigydamas geodezijos inž. diplomą. Disertaciją apgynė 1948 m. Lietuvoje. Išspausdino mokslinį veikalą — Lietuvos durpynai. Parašė apie 10 brošiūrų durpininkystės ir melioracijos klausimais. Bendradarbiavo periodinėje spaudoje: Tautos Ūkis, Žemės Ūkis, Technika ir Ūkis, Žemėtvarka ir Melioracija, Mūsų Girios ir k.

Rusų revoliuciją pergyveno Rusijoje, dirbdamas durpynuose. 1920 m. rugpiūčio mėn., kaip įkaitas specialistas, sugrįžo į Lietuvą ir pradėjo dirbti Žemės Ūkio ministerijoje, kur išdirbo iki 1944 m. rusų sugrįžimo į Lietuvą. Per eilę metų turėjo po kelias pareigas: Žemės tvarkymo departamento specialistas, Žemės ūkio statybos sričių vedėjas, Žemės reformos v. direktorius, Žemės tvarkymo d-to v. direktorius, Bendrųjų vandenų ir durpynų inspekcijos skyriaus vedėjas ir kt.

Nuo 1920 dėstė durpininkystę ir melioracijos dalykus matininkų ir žemės ūkio kursuose, vėliau Dotnuvos Žemės ūkio technikumė, nuo

1925 ŽŪA ir nuo 1927 Aukštesniosios miškų m-los lektorius, nuo 1948 prof. durpių ūkio katedros vedėjas.

Užėjus karui, beveik visi Vinco kaimynai pasitraukė į Vakarų. Jo rezidencija Palemonė sudėgė. Dalis laukų atiteko Kauno jūrai, o sodai ir likusi žemė — Salomėjos Neries vardo kolchozui. Jam liko tik mažas sklypelis su griuvėsių krūva ir kelios obelaitės. Pasistatė mažą lietuviško stiliaus namelį, kuriame rado prieglaudą ir globą jo vyr. brolio šeima su grįžusiais iš Sibiro vaikais ir jų šeimomis.

Be tiesioginio darbo universitetuose Kaune ir Vilniuje, ir mokslininkų tyrinėjimuose, jis dirbo Neries kolchozo raštinėje.

Giminės, draugai ir jo mylimieji palydėjo į amžino poilsio vietą Petrašiūnų kapinėse.

(B.M.)

ŽUVO INŽ. R. KARAZIJA

1966 m. sausio 15 d. Chicagoje, automobilio nelaimėje žuvo chem. inž. Ramūnas Karazija, gimęs Lietuvoje, Anykščiuose.

R. Karazija studijavo University of Illinois ir 1957 m. baigė cheminę inžineriją.

Žinomos cheminės įmonės Sherwin-Williams verbuodamos reikalingą personalą pastebėjo gabumais pasižymintį velionį ir pasiūlė tarnybą.

Čia jis dirbo chemikalų skyriuje procesų planavime; naudotasi kompiuteriais. Pagal jo projektus pastatyti nauji pastatai.

Dažų gamybos procese, kanalizacijon išleidžiamas vanduo turėdavo ypatingai sunkiai išvalomų ežerą nuodijančių priemaišų. Velioniu pavyko surasti specialų valymo būdą ir išvengti dėl sanitarijos reikalavimų eventualių nuostolių ar fabriko uždarymo.

Velionis palaidotas 1966 m. sausio 20 d. Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje.

Gruodžio 22 d. St. Charles, Illinois, mirė Petras Kutka, Lietuvos kariuomenės pulkininkas.

Velionis gimė 1897 m. sausio 26 d. Ramualdavo vsd., Debeikių vls., Utenos apskr. 1918 m. Vilniuje baigė matininkų mokyklą. 1919 m. Kaune stoji į Lietuvos kariuomenę, karo mokyklos II laidą baigė ir dalyvavo kovose dėl Lietuvos laisvės. 1926 m. baigė aukštuosius karo technikos kursus ir tarnavo karo technikos dalyse, 1933 pakeltas į plk. ltn., 1934-1940 m. buvo karo technikos štabo viršininku ir lektoriumi Vytauto Didžiojo aukštojoje karo mokykloje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1945-1948 m. buvo gimnazijos mokytoju: Hassendorfe, Dorferdene ir Seedorfe. 1948-1949 m. amatų mokyklos direktoriumi Diepholze. 1949 m. atvyko į JAV ir drauge su šeima apsigyveno St. Charles, Ill.

Lietuvos nepriklausomybės laikais uoliai bendradarbiavo karinėje spaudoje. Yra parašęs geležinkelių tarnybos kariuomenei mokyti vadovėlių.

Mirė staiga, širdies liga gruodžio 22 d. vakare 7:30 val. Palaidotas gruodžio 27 d. Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje.

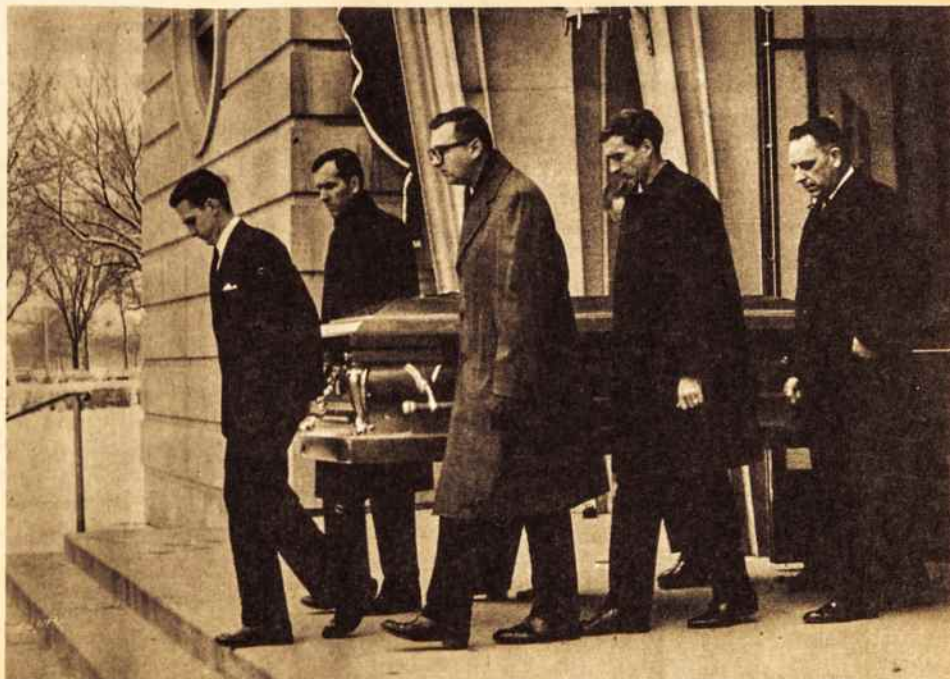
(K.A.)

ATITAIŠYMAS

1966 m. Techn. Žodžio Nr. 1(97), psl. 17, kair. sk., 27 eil. iš apačios atspausdinta: Velionis gimė 1903.III.3 Kurynės kaime...; turi būti — Velionis gimė 1909.III.3 Kurynės kaime...

Toje pat skiltyje 1-2 eil. iš apačios atspausdinta — kapitona - inžinierium, turi būti: kapitonu - inžinierium.

A.a. P. Kutkos karstas išnešamas iš Marquette Parko bažnyčios. (iš d.) A. Baltusis, K. Germanas, V. Butkūnas, V. Germanas.

Vytauto laikų bažnyčia Gardine.

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

— Čikagoje išeinančiame katalikų nacionalistų gudu žurnale BELARUSKAJA CARKVA, 29 Nr. viršelyje yra atvaizdas Vytauto Didžiojo 1392 m. Gardine pastatytos gotiško stiliaus bažnyčios, kuri, dėl savo didumo ir monumentalumo, buvo vadinama fara. Ji, greta garsaus Koložos pastato ir senovės pilių, ligi šiol buvo Gardino pasididžiavimas savo garsiąja žila praeitimi ir lankytojų įžymybė. Man teko ją pirmą kartą pamatyti 1905 ar, tikriau, 1906 metais. Savo išvaizda ir retai pasitaikančiu vardu ji man padarė gilų įspūdį. Paskutinį kartą ją mačiau I-jo Pasaulinio karo metu tą dieną, kai vokiečių kariuomenė užėmė šį gubernijos miestą; kuriam D. Lietuvos kunigijos laikais teko vos porą metų išbūti naujai įsteigtos Gardino vaivadijos sostine. Pirmuoju ir paskutiniu vaivada buvo Suchodolec. Dar šiomis dienomis mūsų spaudoje užtinkama pavardė.

Minėtas žurnalas praneša, kad farą, vertingą ir tvirtą praeities paminklą dabarties atėjūnai-okupantai barbariškai 1965 m. sunaikino. Panašiai, kaip prieš keletis metų išsprogdino kito lietuviško miesto, sostinės Vilniaus, architektūrinį papuošalą: lietuvių architekto A. Vivulskio už Vilnelės ant kalno pastatytą TRIJŲ KRYŽIŲ paminklą.

Vytauto fara pabrėždavo Gardino lietuvišką praeitį ir krašto katalikybę. Todėl ji buvo nepakenčiama dabartiniams šeiminkams. Jau prie carų rusai buvo 1804-1919 atėmę pastatą nuo katalikų ir pavertę cerkve. Gotišku stogu pastato bokštas buvo sugadintas svogūno pavidalo bonia, kad suteikus miestui rusišką išvaizdą. Nekrikštai turkai per 513 metų nesugriovė nė jų stiliaus šv. Sofijos didingos bažnyčios Konstantinopolyje, o XX šimtmečio barbarai taip nekultūringai pasielgė mūsų Gardine.

Pastaruoju laiku mūsų čikagiškėje spaudoje pasirodė pora rašinių, kur gana miglotai pranešama apie Lietuvos žemės gelmėse vykdomus žibalo-naftos-alyvos paieškojimus ir neva apie rafinerijos įmonės statymą Jurbarkė.

Čikagoje leidžiamame gudu žurnale BELARUSKAJA CARKVA 29 Nr. 222 p., pranešama, kad jau 1952 m. Mozyriaus apyl. ties Jelsku, gręžiant, pasirodė kiek naftos. 1962 m. iš kitos "ščylinos" pradėta gauti pramoninės naftos. 1964 m. gręžinys nr. 8, ėmė duoti 144 kubometrų per parą. Gi tais pačiais metais iš gręž. nr. 6, nuo pustrėčio km gilumos pradėjo veržtis iki 20 m aukščio fontanas. Čia paros bėgyje gaunama 500 kubometrų. 1965 m. iš 2751 m gilumos iš gręž. nr. 7 pradėjo tekėti 830 kbm per parą. Tikimasi dar gausėnių šaltinių. Taip pat užtikta degamųjų dujų baseinai. Čia gaunamoji nafta jau prijungta prie naftatiekio ir iš kaimynų satelitų gaunami gražūs pinigėliai.

Priminsiu, kad Mozyrius su apylinkėmis — tai vienintelė dalis t.v. Kijevo žemės, dabar Ukrainos, kuri 1569 m. buvo palikta Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos ribose. Vilniaus kapitula ir Lietuvos Jėzuitai tenai turėjo didelius žemės plotus. Baudžiauninkai sukildavo.

S. Dts

VĖL NUMATOMI STEIGTI BRAIŽYTOJŲ KURSAI ČIKAGOJE

Jungtinių Amerikos Valstybių Darbo Departamentas yra pasiryžęs palengvinti išduoti emigracijos vizas inžinieriams, technikams ir patyrusiems amatininkams, kad tik sumažinus specialistų trūkumą krašte. Specialistų tarpe yra ir patyrę braižytojai, kurių vien Čikagai reikalinga kelių tūkstančių.

Jei kas nors iš lietuvių norėtų pasikviesti savo giminę ar pažįstamą, gerg vienos ar kitos srities specialistą, galėtų tai gana lengvai padaryti, susisiekdamas su firma, kuri tokio specialisto ieško. Firma be didelių sunkumų pasirašys jo "išreikalavimą". Iki šiolei Darbo Departamentas, ar net apygardos Darbo Įstaiga, neturėjo teisės nustatyti darbininkų trūkumo bet kurioje srityje. Bet naujasis emigracijos įstatymas tokią teisę joms yra suteikęs ir jei ši pastaroji pareikš, kad toks specialistas yra reikalingas — jis automatiškai pakliūs į "6-tos klasės" kategoriją, kas reiškia — "pageidaujama emigrantų" klasę. Tačiau toje pačioje anketoje turi būti įrodyta, kad naujasis emigrantas neištums amerikiečio iš jo užimtos vietos, nenumuš tos srities darbininkų algos ir, aplamai, nepakenks dirbantiesiems.

Be šių kategorijų asmenys su patyrimu bendrojo mokslo ar meno srityje, gali prašyti imigracijos vizos ir be firmos "darbo pasiūlymo". Tuo atveju jie irgi galėtų gauti leidimą apsigyventi ir laisvai dirbti šiame krašte.

Kad bent dalinai sumažinus braižytojų trūkumą Čikagoje, ALIAS Čikagos skyriaus Mechanikų Sekcija planuoja šį rudenį suruošti pusmetinius braižytojų kursus. Kursus manoma daryti labiau specializuotus, negu kad būdavo iki šiolei, būtent — įvesti naują statybinių konstrukcijų skyrių, kur braižytojas bus gana detaliam paruoštas paskaičiuoti ir pabraižyti forminio plieno sujungimus.

A. A. Didžiulis

Venta Engineering Co. Inc. Dešimtmečio sukakties nuotrauka (iš k. į d.) sėdi — E. M. Collett, A. S. Vengris, L. Petravičienė, A. L. Jelionis, B. Jančys, L. Radvila. Stovi J. Abraitis, I. Daukus, R. Baer, N. Laurinavičius, J. Lampsaitis ir M. Momkus

VENTA ENGINEERING CO. INC. DEŠIMTMETIS

Venta Engineering Co. Inc. buvo įsteigta ir inkorporuota 1956 m. vasario 6 d., Illinois valstijoje.

Šios bendrovės pagrindinis darbas — paruošti plieninių konstrukcijų detalinius brėžinius pagal kuriuos įmonės gamina sijas, kolonas, santvaras ir pan. plienines pastatų dalis tiltams, fabrikams, ligoninėms, mokykloms įstaigų pastatams ir kt.

Kaip ir pats šios įstaigos pavadinimas taip ir joje dirbantieji daugiausia yra lietuviai ir čia savoji kalba naudojama darbo metu.

Nuo pat įsisteigimo, ši bendrovė davė progos keliolikai lietuvių, turėjusių technišką pasiruo-

šimą, bet dirbusių kitose srityse, pradėti dirbti savojoje specialybėje.

Per visą gyvavimo laiką nebuvo pamiršti ir lietuviško gyvenimo reikalai. Paremtos švietimo institucijos, jaunimo organizacijos, lietuvių opera, spauda, Vasario 16-ios gimnazija

Minedama dešimtmetį Venta Eng. Co. Inc. įstojo nariu tūkstantininku į Lietuvių Fondą. Šiai bendrovei šiuo metu vadovauja Albertas S. Vengris ir Adolfas L. Jelionis.

Bendrovės įstaiga yra Chicagos miesto Centre — 21 E. Van Buren Street, dešimtame aukšte.

STATYKIME PROF. DR. INŽ. JONUI ŠIMOLIUNUI PAMINKLĄ

Š.m. balandžio 17 d. arch. Alberto Kerelio įstaigoje įvyko paminklo statymo komiteto posėdis. Dalyvavo pirm. prof. St. Dirmantas, vice-pirm. — K. Burba ir A. Kerelis, sekr. — G. J. Lazauskas, inž. A. Didžiulis, Vladas Šimoliūnas. Pastarasis atstovavo velionies gimines.

Posėdžio tikslas — iš 13 projektų pasirinkti vieną projektą ir pradėti tolimesnius darbus. Konkurse dalyvavo: Vytautas Sa-džius, Bronė Kova, N. J. Statkus, A. Tubinas, V. Krikščiūnas, V.Š., P. Nalis ir A. Kerelis.

Iš visų projektų buvo parinktas arch. N. J. STATKAUS projektas, kuris perspausdinamas šio TŽ numerio 12-13 puslapiuose. Konkursui buvo pateikta daug gana originalių, vertingų ir įdomių projektų. Kai kuriuos iš jų net reikėtų Technikos Žodyje, progai esant, perteikti ir skaitytojams. Visiems konkurse dalyvavusiems architektams reiškiamas nuoširdi padėka.

Pavesta paminklo statymo tolimesniais darbais rūpintis K. Burbai, A. Didžiuliui ir V. Šimoliūnui. Paminklo atidengimas bei šventini-

mas numatytas šiais metais per Vėlines — lapkričio 1 dieną.

Džiugu, kad daugelis pavienių kolegų jau siunčia savo aukas paminklo statymo reikalams.

1966 m. vasario 25 d. ALIAS Chicagos sk. pirm. inž. K. Daugirdas (sėdi iš kairės) perduoda skyriaus auką — \$500 čekį prof. J. Šimoliūno paminklo statybos komiteto išdėminkui inž. A. Didžiuliui. Už jų stovi (iš k.) inž. V. Domanskis, K. Burba, A. Vengris.

Tat jau ne kartą buvo prašyta per Technikos Žodį ir bendroje spaudoje. Tikimasi ir daugiau atsiliepimų. ALIAS Chicagos sk. valdyba tam reikalui paskyrė net 500 dolerių. Laukiama ir iš kitų skyrių valdybų paramos. Laikas greitai bėga ir paminklo šventinimo diena netrukus ateis, todėl prašome visus paskubėti. Numatoma, kad paminklas kainuos apie 2,000 dolerių.

Aukas siųsti: Algirdas Didžiulis, 1824 So. 61st Court, Cicero, Illinois 60650.

“PLIENAS” PAMINĖJO SAVO SUKAKTĮ

“Plieno” Vyrių Chicagos sk. nariai posėdžio metu. Iš k. į d. V. Elsbergas, A. Didžiulis, P. Kubilius, V. Tamošiūnas, K. Daugirdas, S. Jokūbauskas, Z. Kuprėnas ir J. Markvaldas.

(1966.II.26)

Buvę V.D. Universiteto Vyrių “Plienas” nariai Čikagoje yra susibūrę į vienetą ir dažnai, pagal tradiciją, sueina pabendrauti bei paminėti savo veiklos sukaktis. Neseniai, balandžio 23 d. vyrija “Plienas” paminėjo savo 35-tąją metinę šventę, KLAS restorano Boyar salėje, Cicero, Illinois.

Sukakties minėjimą atidarė iš Lietuvos laikų tebesąs “Plieno” globėjas prof. S. Dirmantas. Minėjimą pravedė Vyrių “Plienas” pirm. inž. Alg. Didžiulis. Ta proga sveikino ir mintimis pasidalino inž. Raimundas

Prie vaišių stalo (iš k.): p. Elsbergienė, inž. A. Grybauskas, inž. V. Miklius, inž. Kuprėnas, p. Kuprėnienė, P. Kubilius (su akiniais). Dešinėje stalo pusėje tolimoje — inž. A. Semėnas, S. Didžiulienė, E. Vencloviėnė, J. Venclovas, buv. Korpl Ramovės p-kas, K. Kodatienė, p. Augustinavičienė ir p. Miklienė.

(Nuotr. A. Didžiulio)

Kudukis (Clevelando “Plieno” pirm.), inž. J. Augustinavičius (iš Clevelando), inž. Civinskas (iš Clevelando), Dr. Tauras — Fraternitas Lituanica vardu, Dr. Raulinaitienė — korp. Patria vardu, p. Venclova — ats. karininkų Ramovės vardu, Br. Giedraitis — Fraternitas Baltiensis vardu, p. Augustinavičienė — Filiae Lithuaniae vardu, p. Kodatienė — skaučių ir šaulių veikėja, inž. G. J. Lazauskas — Technikos Žodžio vardu.

Pastarasis iškėlė mintį, kad plieniečiai, vietoj savo metraščio, surinktų visus savo veiklos istorinius davinčius bei atsiminimus ir juos atspausdintų viename kuriame nors Technikos Žodžio numeryje. Tuo būdu būtų tinkamai užfiksuotas Vyrių “PLIENAS” 35 metų nueitas kelias. Ši mintis, atrodo, šiltai dalyvių buvo priimta, tik reikėtų visa tai kuo greičiau realizuoti.

Inž. Alfonsas Adomėnas

Vyrija "Plienias" savo veiklos pagrinduose yra įsirašę šį šūkį: "Lietuviškumas, broliškumas, patvara ir darbas". Inž. Augustinavičius savo kalboje šiuos principus plačiau panagrinėjo ir juos palygino su dabarties aplinkybėmis.

Kalbant apie Čikagos Vyrijos "Plieną", negalima praeiti nepaminėjus ir Clevelande veikiančią "Plieno" padalinį, kurį šiame minėjime atstovavo net 3 nariai. Reikia pripažinti, kad clevelandiečiai yra žymiai lankstesni už čikagiečius, nes jie daugiau yra prisitaikę prie dabartinio išėivijos gyvenimo: nariais yra ne tik V.D. Universitete buvę "Plieno" nariais, bet ir priimami čia mokslus baigusieji. Net clevelandiečių "Plieno" pirmininku ir daugelis valdybos narių yra čia baigę.

Tikimasi, kad ir čikagiečiai jų pavyzdžiu paseks ir susirūpins savo korporacijos ateitimi bei gyvybingumu.

GYVENIME IR VEIKLOJE

AUSTRALIJA

Inž. ALFONSAS ADOMĖNAS yra pasižymėjęs chemikas Australijoje. Jis gimė 1920 m. Kvetkuose, Rokiškio aps. Gi 1940 m. baigęs Biržų gimnaziją, jis įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą ir 1944 m. baigė visus egzaminus chemijos skyriuje. Tais pačiais metais išvyko Vokietijon, kur dirbo chemijos pramonėje iki 1947 m. Po to kolega A. Adomėnas išvyko į Angliją, kur dirbo "Berger Paints" firmoje — sintetinių dervų ir dažų skyriuje.

Firma, įvertindama jo gabumus, 1956 m. jį perkėlė į savo skyrių Australijoje. Čia jo vardas vis daugiau populiarėja ne tik pačioje firmoje, bet ir visoje Australijoje

1961 metais A. Adomėnas pereina dirbti į "Shell Chemical Co." laboratorijos vedėju. Dažnai jam tenka dėstyti firmos ruošiamuose kursuose tiek Sydnejuje, tiek ir kituose miestuose.

Jis plačiai reiškiasi chemijos srities spaudoje, būtent:

1. "Progress with Epoxies" — R. Jennings & A. Adomėnas, Victorian O.C.C.A. News, June 1962. Naujų epoxido dervų formulų dažų gamyboje aprašymas ir savybių nagrinėjimas.

2. "Epoxy Protective Coatings — recent development" — A. Adomėnas, Australian O.C.C.A. Proceedings & News, December 1964. Epoxido dervų, naudojimų apsauginių dažų gamyboje, aprašymas.

3. "Epoxy anticorrosive priming systems" — A. Adomėnas. Journal of the oil and colour Chemists Association, May 1965, leidžiamas Anglijoje.

A. Adomėnas taip pat dalyvauja ir profesinėse Australų organizacijose, būtent:

1. Oil and Colour Chemists Association NSW yra komiteto nariu spaudos reikalams ir redakcinės komisijos nariu.

2. Plastics Institute of Australia.

3. Australasian Corrosion Association.

Be to, jis yra aktyvus Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungos narys. dalyvauja ir Bendruomenės dar-

be — apsiimtas pareigas atlieka sąžiningai tiek krašto valdyboje, ar kitur. Jis su ponija yra dideli skautų rėmėjai, o jo visa jaunoji šeima dalyvauja tiesioginiai skautuose.

(B. Daukus)

● Melbourne dienraštis "The Age" š.m. sausio 29 d. numeryje įdėjo pasikalbėjimą su inž. P. Dirkiu, kuris Australijos N. Gvinėjoje ir Papuoje yra vyr. inžinierius Public Works departamente. Pasikalbėjime paliesti N. Gvinėjoje planuojami tiesti keliai ir su tuo susiję sunkumai. Nepamiršta pažymėti, kad inž. P. Dirkis yra lietuvis.

Šiuo metu jis laikinai su šeima gyvena Sydnejuje, kur NSW universitete ruošiasi magistro laipsniui.

● Melbourne priemiestyje automobilio nelaimėje žuvo stud. Algis Sniras, 22 m. amžiaus. Jis trejus metus studijavo Melburno universitete elektros inžineriją. Toliau jis tęsė studijas Melbourne Karališkame Institute. Pastaruoju metu buvo baigęs specialų kompiuterių kursą ir dirbo Motors Spares firmoje. Palaidotas š.m. kovo 21 d.

● PATIKSLINIMAS. Technikos Žodžio nr. 6, 1965 m. B. Daukaus korespondencijoje apie Australijos lietuvių inžinierius buvo atspausdinta: "Keletas gauna antrosios kategorijos tik pusę atlyginimo (t.y. 2760 svarų į metus)". Turėjo būti: "Keletas turi antrą kategoriją su maksimaliu atlyginimu 2760 svarų į metus."

KANADA

PLIAS Montrealio skyriui priklausė 34 nariai: Dr. A. E. Aneliūnas, J. Aniolaitis, K. Balčiūnas, J. Bulota, J. Dapkus, G. Dainius, V. Dargis, A. Daugėlavičius, L. Giriūnas, R. Jurkus, St. Jaugelis, J. Ladyga, R. Lapinas, Z. Lapinas, J. Kibirkštis, A. Kličius, R. Knystautas, V. Kongelis, N. Makauskas, Iz. Mališka, P. Mažeika, St. Naginionis, P. Narbutas, P. Povilaitis, A. Pusargauskas, Z. Rimša, V. Sabalys, V. Šipelis, V. Stankevičius, J. Šablauskas, P. Šimonėlis, G. Vazalinskas, J. Zabieliauskas, P. V. Zubas.

Inž. PRANAS GVILDYS su šeima iš Toronto išsikelia į JAV. Numato apsistoti New Yorke. Inž. Pranas Gvildys yra pasižymėjęs sportininkas; savo laiką yra buvęs Kanados stalo teniso meisteriu.

Dr. inž. A. KULPAVIČIUS, architektas, pereinęs metų pabaigoje skaitė paskaitą Toronto vokiečių architektų draugijai tema: "Humanistinės vertybės vokiečių architektūroje."

Inžinierių balius vaizdas pradant vakarienę. Nuotraukoje dalis stalų ir orkestras.

Inž. K. Burba prie mikrofono.
Nuotr. J.Sl.

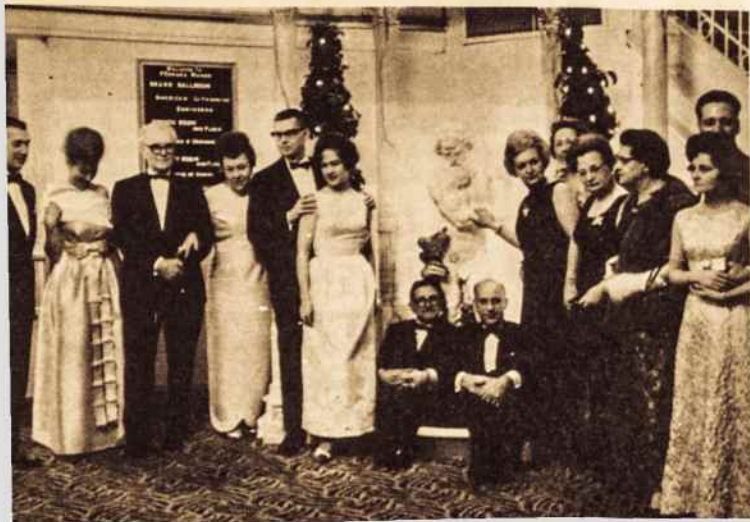
CHICAGO, ILLINOIS

TRADICINIS INŽINIERIŲ BALIUS kas metai rengiamas ALIAS Chicagos sk. valdybos, įvykęs 1966 m. vasario 5 d. Ferrara Manor salėje, 5609 West North Avenue, praėjo su pasisekimu, kaip kad paprastai būna. Šį kartą dalis publikos buvo nustebusi dėl ko inžinieriai balių rengė ne miesto centre kuriame nors garsiam viešbutyje, kaip pastaraisiais metais. Tačiau, publika toje salėje jautėsi nemažiau iškilmingai! Gal tas salės pakeitimas sudarė dalyviams, iš dalies, įvairumo. Šokiais grojo tas pats publikos mėgiamas Kovalkovskio orkestras, pritariant solistei p. Stankienei.

Ižangos dalyje buv. skyriams valdybos pirm. inž. Kostas Burba padėjo senosios valdybos nariams už gražų bendradarbiavimą ir kartu pristatė atskirai senąjosios valdybos narius: pirm. K. Daugirdą, vicepirm. — A. Ostrauską, vice pirm. — A. S. Vengrį, sekr. — J. Barį, ižd. — S. Tamulionį. Naujajai valdybai palinkėta sėkmingo bei darnaus darbo. Baliuje buvo matyti ir daug jautų veidų, neseniai baigusių mokslus inžinierių.

Rožių valsas davė \$125 pelno, kuris perduotas Jaunimo Kongreso Finansų Komisijai. Taip pat naujoji valdyba, pradėdama eiti pareigas, a.a. prof. Jono Šimo-

Grupė balius dalyvių salės foyer prie stovylos — fontano.
Nuotr. J.Sl.

liūno paminklo statybai paskyrė \$500. Čekis buvo įteiktas valdybos posėdyje inž. Algirdui Didžiuliui, paminklo statymo komiteto išdininkui

Reikia pasidžiaugti, kad inžinierių balsai nenuvilia nei visuomenės, nei pačių narių — inžinierių ir architektų, nes iš pelno visuomet tenka dalis kilniems visuomeniniams ir inžinierių sąjungos reikalams.

● Prieš pat balių — sausio 7 d. įvyko senosios valdybos šauktas susirinkimas, balius informacijos ir bilietų platinimo tikslu. Be to, buvo pateikta informacija apie Jaunimo centro praplėtimo reikalą ir buvo išrinkta skyriaus valdyba šiemetams. Paprastai, tokie susirinkimai esti gausūs, nes žiemos metas ir balių sezonas yra pats patogiausias laikas daugiau narių patraukti į susirinkimus.

● Š.m. vasario 25 d. arch. Vytauto Petrausko rezidencijoje, 3740 West 69th Place, įvyko ALIAS Chicagos skyriaus Architektų sekcijos susirinkimas ir kartu pobūvis vaišingų šeiminių namuose. Daugumas narių atsilankė su poniomis, kas suteikė susirinkimui jaukesnę nuotaiką.

Susirinkimui pirmininkavo Sekcijos vadovas arch. Albertas Kerelis. Petras Aleksa pravedė įdomų pašnekesį apie šių laikų skulptūrą architektūroje. Savo mintis prelegentas pajvairino nuotraukomis ekrane. Dalyvis nustebino, kad prelegentas paevoje pirmoje nuotraukoje parodė kiaulę, o vėliau ėjo prie skulptūros ir architektūros pavyzdžių. Petras Aleksa, pasižymėjęs skulptorius, gražiai ir labai patraukliai viską surišo, jog klausytojas visai nė nepajuto tų visų perėjimų nuo natūralių gamtos tvarinių iki skulptūrinių ir architektūrinių gilių minties kūrybinių darbų. Po paskaitos dalyviai suprato, kad prelegento pokštas — pradžioje ekrane graži Lietuvos kaimo kiaulė buvo parodyta ne bereikalo ir tas pavyzdys sąmoningai rišosi su paskaitoje vedama mintimi. Tai geras pavyzdys, kaip reikia nesusai pravesti paskaitas ir kaip klausytoją įdomiomis mintimis supančioti. Dar pažymėtina, kad prelegentas yra dviejų sielų žmogus: skulptorius ir inžinierius — projektuotojas. Jis savo lakia vaizduote lengvai patraukia klausytoją ir apvedžioja po visus vedamosios minties labirintus.

ALIAS Chicagos sk. susirinkime,
dalis dalyvių (1966 - I - 7).

Nuotr. J.Sl.

Be to, pasitarta apie Jaunimo Kongreso metų rengiamą architektūros parodą, apie Technikos Žodžio apipavidalinimo reikalą. Pažymėtina, kad paskaitos prelegentas pirmasis pasižadėjo ir savo pažadą tiksliai išpildė, padarydamas Technikos Žodžio nr. 1 viršelio projektą. Tikimasi, kad architektai pavyzdžiu seks ir ateityje. Susirinkime dalyvavo Technikos Žodžio atstovai — G. J. Lazauskas ir J. Slabokas.

ALIAS Chicagos skyriaus narių susirinkime, įvykusiame balandžio 1 d. Jaunimo Centre, išklausti valdybos pranešimai ir einamieji reikalai, prelegento inž. R. Banio įdomi paskaita apie žuvų takus užtvankose. Paskaita buvo įdomi, nes viskas buvo pailustruota nuotraukomis ekrane. Nors susirinkimas buvo negausus, tačiau nuotaikingas.

Vasaros metu skyriaus valdyba numatė surengti pavasarinę išvyką Pottawattamie vasarvietėje, prie Michigano ežero, St. Joseph, Mich. birželio 25-26 dienomis, o inž. K. Biskio rūpesčiu surengti Golfo Dieną gegužės 22 d. Dar prie to reiktų pridėti ir Architektų sekcijos pastangomis rengiamą architektūros parodą Jaunimo Kongreso metu ir bendromis jėgomis ta pačia proga leidžiamą Technikos Žodžio architektūrinį numerį padidintu tiražu, kad jį galėtų gauti ir parodos lankytojai.

ALIAS CENTRO VALDYBOS DARBŲ APŽVALGA (1965.X.26 IKI 1966.IV.1)

Išsiuntinėjus suvažiavimo protokolus skyriams ir padėkos laiškus sveikinusiems suvažiavimą, imtasi ruošti ALIAS naujųjų įstatų projektą, ką suvažiavimas buvo Centro Valdybai pavedęs.

Įstatus keičiant vadovautasi šiais principais:

ALIAS ateitis, kaip ir kiekvienos organizacijos, priklauso nuo jaunųjų narių prieauglio. Naujiems akademikams, baigusiems aukštąjį mokslą už Lietuvos ribų S-gos idėjos atrodo skirtingai, negu mums senesniems kolegoms, baigusiems mokslą Europoje prieš 2-ji pasaulinį karą. Jiems ir ALIAS narių kvalifikacijos išeito mokslo atžvilgiu kartais atrodo nepakankamos. Turint visa tai galvoje, įstatai stengiasi pritaikyti esamoms gyvenimo sąlygoms.

Šiais laikais dauguma profesijų naudojasi tikslųjų mokslų pasiektais laimėjimais. Fizikos, chemijos, matematikos ir kt. mokslų atradimai pritaikomi plačiose gyvenimo srityse. Inžinieriams ir tikslųjų mokslų specialistams jų veiklos laukas daug kur sutampa. Pasidalinti tarpusavio idėjomis ne tik įdomu, bet reikalinga ir būtina.

Todėl visiškai tikslu šių sričių profesionalams jungtis į vieną sąjungą. Ypač tas būtų svarbu lietuviams, kaip šio krašto tautinei mažumai, kurių akademikų skaičius bus visą laiką ribotas.

Turėdama tai galvoje C. Valdyba paruošė įstatus, kurie apimtų ir tikslųjų mokslų akademikus.

Sąjungos veikla siekiama išplėsti visam šiaurės Amerikos kontinentui. Čia mes turime keletą PLIAS skyrių, kurie yra už ALIAS ribų. Tikimasi juos visus, o taip pat ir Los Angeles Technologų Klubą matyti ALIAS gretose.

ALIAS Centro Valdyboje būtų narys ryšiams palaikyti su liet. inž. organizacijomis kituose kontinentuose, nes juos visus apjungti vienoje organizacijoje, kaip praktika parodė, yra sunku.

Čia išdėstytais mintimis vadovaujantis paruošti naujieji įstatai.

Chronologine tvarka darbų eiga pasiskirsto taip: 1965 m. spalio 24 dieną VIII-to suvažiavimo pirmininkas J. Dačys per Amerikos Balsą perdavė Lietuvai pasiūlymą apie S-gos suvažiavimą ir ALIAS veiklą.

1965 m. spalio 26 d. C. V-bos posėdyje suvažiavimo išrinkti C. V-bos nariai pasiskirstė pareigomis, perėmė iš senosios C. V-bos kasą, bylas ir kt. Svarstyta 8-to suvažiavimo nutarimų vykdymas. Paruošta suvažiavimo aprašymai ir rezoliucijos išsiuntinėtoms spaudai. Aptarta C. V-bos veiklos planas ir pasiskirstyta vykdymui.

1965 m. lapkričio 24 dienos posėdyje, atsakant į pakvietimą, nutarta pasiųsti sveikinimas Vliko suvažiavimui N. Yorke, parašyti N. Metų pasveikinimą ir trumpą veiklos planą T. Žodžiui. Nutarta pasiųsti laišką ir suvažiavimo rezoliucijų ištrauktą J. Aisčiui, atremiant nepamatuotus kaltinimus prof. S. Kolupailai, prašant juos atšaukti ir daugiau nekartoti. Įgaliotas V-bos narys dr. J. Gimbutas, lankantis jam Los Angeles metų pabaigoje, sueiti į kontaktą su Technologų Klubu ir juos painformuoti apie C. V-bos nusistatymą ir pakviesti juos įsijungti į ALIAS gretas.

Susipažinta su ALIAS suvažiavimo aprašymais spaudoje. Dauguma laikraščių rezoliucijas paskelbė ištiesai, jų tarpe ir Draugas, kuriame rašyt. J. Aistis buvo paskelbęs prof. S. Kolupailai nepagrįstus kaltinimus. Paskelbiant tuo reikalu suvažiavimo priimtą rezoliuciją, konfliktas laikomas likviduotas, kiek tai liečia Draugą.

Nustatyta pagrindinės gairės ALIAS įstatų pakeitimui. Svarstyta S-gos organizaciniai klausimai. Pasiųsta PLIAS Clevelando skyriui kvietimas įstoti ALIAS S-gon.

TECHNIKOS ŽODIS
THE ENGINEERING WORD

c/o S. Dirmantas
6616 So. Washtenaw Ave.
Chicago Ill. 60629, USA
Postmaster:
Return Postage Guaranteed

BULK RATE
U. S. Postage
PAID
CHICAGO, ILL.
Permit No. 7652

Norint Technikos Žodžio bendradarbius paremti ir naujus paskatinti į TŽ eiles įsitraukti, nutarta kasmet skirti premiją už geriausią straipsnį, paskelbtą T.Žodyje.

Nutarta susipažinti su inž. metraščio padėtimi ir su esamomis kliūtėmis, trukdančiomis metraščių išleisti. Pirmininkas sueis į kontaktą su red. K. Kruliku.

1965 m. gruodžio 11 dieną Bostono Skyriaus visuotiniame susirinkime C. Valdybos pirmininkas J. Dačys referavo ALIAS veiklos gaires.

1966 m. sausio 19 dienos posėdy svarstytas pirm. paruoštas įstatų pakeitimas. Padarius projekte pakeitimus, nutarta jį atspausdinti ir sekančiame posėdyje galutinai projektą priimti.

TŽ geriausiame straipsniui premijuoti sąlygų svarstymas: nutarta I-ji premija skirti už 1965 metus. Išdininkas supažindino su pinigine padėtimi. Pavedama išdininkui susirūšti su skyriais prašant juos pilnai atsiskaityti iš nario mokesčio.

Nutarta surinkti žinias apie inžinierius, būtina reikalingus šalpos.

Kol. Gimbutas referavo apie savo susitikimą su Technologų Klubu Valdyba ir atskirais buv. ALIAS nariais. Išsiaiškinta galimybės įsijungti į ALIAS. Klube esama apie 60 narių, daugiausia jauni Amerikoje mokslus išėję inžinieriai, keli chemikai, fizikai. Tapti nariu būtina min. bakalauro laipsnis.

Išsiuntinėta skyriams laišakai, prašant paremti prof. J. Šimoliūno paminklui statyti Komiteto pastangas.

1966 m. kovo 17 dienos posėdy svarstyti PLIAS Clevelando sk. valdybos laišakai, kur prašoma informacijų, koku būdu skyrius galėtų persiorganizuoti į ALIAS. Pasiūsta pirmininko paruoštos informacijos, naujų įstatų projektas ir senieji ALIAS įstatai.

Priimta naujų ALIAS įstatų ir taisyklių projektas. Nutarta paruoštus įstatus multiplikuoti ir pasiūsti pasisakyti ALIAS ir PLIAS skyriams.

C. V-ba apsvarsčiusi visus 1965 m. T.Ž. 1-6 nr. įdėtus straipsnius, slaptu balsavimu, paskyrė \$100. premiją dr. A. Kliorei už jo straipsnį "Mariner IV — Marso tyrinėtojas", atspausdintą T.Ž. 1965 m. nr. 3.

Remdamosi suvažiavimo pageidavimu, C. V-ba paskyrė Jaunimo Kongresui \$100. auką.

Iš surinktų davinų paaiškėjo, kad buv. Lietuvos ministeris inž. Ernestas Galvanauskas, gyv. Prancūzijoje yra labai skurdžioje padėtyje. Nutarta iš šalpos fondo jam paskirti vienkartinę pašalpą \$100.

Sekretoriui Kol. B. Galiniui pavesta paruošti narių kartotekai vesti taisykles.

Kol. J. Gimbutui pavesta paruošti lietuvių mokslo darbų registracijos reikalu taisykles.

Išsiuntinėta laišakai Kanados PLIAS skyriams ir Los Angeles Technologų Klubui, kviečiant juos įsijungti į ALIAS ir pasisakyti naujų ALIAS įstatų reikalui.

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad šiais metais inžinierių ir architektų pavasario išvyka yra rengiama birželio mėn. 25-26 d.d., Pottawattamie vasarvietėje, Michigane, 7 mylios į šiaurę nuo St. Joseph, ant Michigano ežero kranto.

Iš Chicagos važiuojant, vasarvietę galima pasiekti, imant 94 kelią iki 196 kelio (už Benton Harbor). 196 keliu važiuoti apie 7 mylias į šiaurę iki Coloma Highway. Coloma Highway važiuoti į vakarus iki Michigano ežero.

Kviečiame visus norinčius vykti registruotis bei dėl informacijų kreiptis pas:

kol. Alb. Vengrį tel. 233 - 2941 arba
kol. St. Tamulionį tel. PR 9 - 3534

Išvykos programoje numatoma dailės paroda, kurioje dalyvaus dailininkai N. Baniėnė, Vyt. Peseckas, Ant. Petrikonis ir Vl. Vaičaitis ir paskaitą, kurią skaitys svečias iš Australijos inž. A. Kazlauskas, paliesdamas Australijos lietuvių aktualijas bei gyvenimo sąlygas.

Skyriaus valdyba.

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAI:

"TECHNIKOS ŽODIS" PARĖMĖ:

ALIAS Chicagos skyriaus žmonių klubas — \$100.00;
PLIAS Toronto skyrius — \$50.00; ir inžinieriai: —
Vacys Urbonas — \$5.00; Jurgis Damijonaitis — \$5.00;
Tadas Mečkauskas — \$3.00; Stasys Kazlauskas — \$2.00.
Redakcija ir administracija už paramą nuoširdžiai dėkoja.

Taip pat administracija prašo visų kurie negavo jokių pranešimų ir dar nėra apsimokėję prenumeratos mokesčio už 1966 metus, nedelsiant atsilyginti. Tuo būdu bus išvengta bereikalingų susirašinėjimo išlaidų. Ta pačia proga administracija dėkoja visiems sutvarkiusiems prenumeratos reikalus 1966 metams.